

P Á L Y A M Ű

a 199.E/2020. (V. 7.) OBHE határozattal a Budapest Környéki Törvényszék
Polgári Kollégiuma kollégiumvezetői tisztségére kiírt pályázatra

Készítette:

dr. Fehérné dr. Gaál Tünde
törvényszéki tanácselnök

2020 július

Tartalom

Bevezetés.....	1-4. oldal
1. A kollégiumvezetői tevékenység jogszabályi, OBH szabályzati, belső igazgatási szabályozói alapjai.....	4-7. oldal
2. A kollégiumvezetői feladatkör elsajátításának folyamata	
2.1. Kezdeti lépések az igazgatásban.....	7-9. oldal
2.2. Együttműködés a vezetőtársaimmal és a kollégium tagjaival.....	9-10. oldal
2.3. Tapasztalatok szerzése a Fővárosi Ítéltáblán és más törvényszékeken.....	10. oldal
3. A kollégiumvezetői tevékenységem bemutatása.....	10-11. oldal
3.1. A kollégium munkájának átalakítása, szervezése és vezetése	
3.1.1. A bírák és az igazságügyi alkalmazottak arányos munkaterhének biztosítása.....	11-12. oldal
3.1.2. A kollégiumi ülések, tanácselnöki értekezletek, tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetése, csoportértekezletek.....	12-13. oldal
3.2. Az ítélkezés időszerszerűségének és megalapozottságának és egységességének elősegítése érdekében tett intézkedések a kollégium elsőfokú és másodfokú szakágában.....	13-14. oldal
3.3. A járásbíróságok ítélkezésének időszerszerűségét és megalapozottságát elősegítő igazgatási-szakmai tevékenység, a járásbíróságok vonatkozásában gyakorolt szakmai igazgatási jogkörök	
3.3.1. Kapcsolat a járásbíróságok vezetőivel.....	15. oldal
3.3.2. Célvizsgálatok.....	15-16. oldal
3.3.3. A járásbíróságok ügyelosztási rendjének áttekintése, az optimális módosítások kezdeményezése.....	16-17. oldal
3.3.4. Látogatások a járásbíróságokon.....	17-18. oldal
3.3.5. Helyi képzések, szakmai műhelymunka, kiscsoportos szakmai konzultációk.....	18-19. oldal
3.3.6. Regionális szakmai értekezletek.....	19. oldal
3.3.7. A támogató bíró.....	19-20. oldal
3.3.8. A járásbírószági bírák másodfokú gyakorlata kirendeléssel.....	20. oldal
3.4. A jogász hivatásrendekkel való kapcsolat kialakítása, szélesítése.....	20. oldal
3.5. Együttműködés más törvényszékekkel.....	21. oldal
3.6. Együttműködés a BKT többi kollégiumával.....	21. oldal
3.7. Az országos programokban való részvétel.....	21. oldal
3.7.1. Bírósági közvetítés.....	21. oldal
3.7.2. Gyermekközponitú igazságszolgáltatás.....	22. oldal
3.7.3. Nyitott Bíróságok Program.....	22. oldal
3.7.4. Tanúgondozás.....	22. oldal
3.8. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás.....	23. oldal
3.9. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése.....	23. oldal
3.10. Selejtezés.....	23. oldal
3.11. Egyéb szakmai, előadói tevékenységem az utóbbi két és fél évben.....	23-24. oldal
3.12. A járványügyi veszélyhelyzet és a speciális jogrend.....	24. oldal
4. Tervek, célkitűzések és azok megvalósításának ütemezése	
4.1. Az ítélkezés időszerszerűsége és magas szakmai színvonala.....	24-28. oldal
4.1.1. Az ítélkezés időszerszerűségének követelménye.....	28-38. oldal
4.1.2. Az ítélkezés megalapozottságának követelménye.....	39-43. oldal
4.2. Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása.....	43-45. oldal
4.3. A tárgyi feltételek biztosítása, optimális felhasználása, a pénzügyi erőforrásokkal való rendelkezés.....	45-46. oldal
4.4. A bírósági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, az utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége.....	46-47. oldal
4.5. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése.....	47-48. oldal
4.6. A képzési rendszer	48-49. oldal
4.7. A társ hivatásrendekkel való együttműködés.....	49-50. oldal
4.8. Együttműködés a BKT kollégiumaival, a központi régióval és más törvényszékekkel.....	50. oldal
5. Összegzés, záró gondolatok.....	51-53. oldal

P Á L Y A M Ű

a 199.E/2020. (V. 7.) OBHE határozattal a Budapest Környéki Törvényszék

Polgári Kollégiuma kollégiumvezetői tisztségére kiírt pályázatra

Bevezetés

A pályázat benyújtása előtti bírói életpályám

Bíróként 23 éve teljesítek szolgálatot, folyamatosan a Budapest Környéki Törvényszék (BKT) illetékességi területén. Járásbíróként a Budakörnyéki Bíróságon dolgoztam, 2006-ban megyei bírósági bírói beosztást, 2013-ban pedig törvényszéki tanácselnöki kinevezést nyertem. Bírói tevékenységem három alkalommal került értékelésre, az utolsó vizsgálat kiterjedt a tanácselnöki vezetői teljesítményemre is. Mindhárom bírói vizsgálatom a legmagasabb minősítéssel zárult. A szakmai munkám elismeréseként az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Elnöke 2004. július 15. napján címzetes megyei bírósági bíró címet adományozott részemre.

Legnagyobb szakmai tapasztalatra a családjogi ügycsoportban tettem szert, de az évek során a szakmai látóköröm folyamatosan kiszélesedett. Az igazgatási feladatokkal történt megbízásomig általam vezetett másodfokú tanács a családjogi perek mellett más polgári jogi ügyek intézésében is részt vett, így gondnoksági perekben, megelőző távoltartás elrendelése iránti ügyekben, sürgősségi és kötelező pszichiátriai vizsgálat elrendelése és felülvizsgálata tárgyú ügyekben, végrehajtási nemperes eljárásokban, valamint a közjegyzői hatáskörbe tartozó fizetési meghagyásos eljárásokban hozott határozatok elleni jogorvoslatok elbírálásában. A tanács referádája később tovább bővült, kötelmi pereket is tárgyaltunk, valamint egyéb nemperes eljárásokban is eljárunk.

Emellett az időszerűségi mutató javítása érdekében tett igazgatási intézkedés alapján részt vállaltunk a törvényszéken indult – két és öt éven túli – peres ügyek feldolgozásában is. Mindezek segítettek abban, hogy az ügyek széles körére rálátást nyerjek.

A bírói pályám éve alatt folyamatosan figyelmet fordítottam a továbbképzésemre, valamint a bírák szakmai képzésébe is fokozatosan bekapcsolódtam.

Európa jogi szakjogász képzettséget szereztem 2006-ban, amelynek keretében a szakdolgozatomat a géntechnológia és a humán egészségvédelem kapcsolatának uniós és magyar jogi szabályozása témakörében írtam.

Évek óta a gyermekközpontú igazságszolgáltatás törvényszéki koordinátora vagyok, amelynek keretében részt veszek az országos rendezvényeken, értekezleteken, valamint a helyi szakmai programok szervezésében és lebonyolításában. Kiemelt fontosságúnak tartom a saját érdekeik érvényesítésére nem képes kiskorú gyermekek jogainak teljes körű biztosítását a bírósági eljárásokban.

Az OBH Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Munkacsoport tagjaként végzett tevékenységem is ezt a célt szolgálta.

Részt veszek a bírósági fogalmazók helyi képzésében, instruktorbírói feladatokat is ellátok.

A fogalmazói versenyvizsgák lebonyolításában való közreműködésre kaptam felkérést 2018 nyarán, amelyet elfogadtam. A Magyar Igazságügyi Akadémián részt vettem a Fogalmazói Versenyvizsga Bizottság tagjainak három napos workshopján, valamint egy kompetencia-fejlesztő gyakorlatorientált kétnapos képzésen.

Az igazságügyi miniszter jogi szakvizsga vizsgáztatóvá nevezett ki 2018. szeptember 1. napjától 2023. augusztus 31. napjáig terjedő időre.

A szakmai továbbképzés mellett fontosnak tartottam a Budapest Környéki Törvényszéken és azon kívül is évek óta több tárgyban végzek előadói/moderátori tevékenységet. Több szakmai tárgyú interjút adtam, sajtótájékoztatón vettem részt.

A bírósági szakmai és továbbképzési munkám minősítése alapján kezdtem meg 2017-ben a bírósági igazgatási és szakmai vezetői tevékenységemet, kollégiumvezetői megbízásaimat megelőzően. 2017. december 1. napjától 2018. március 31. napjáig - a Budapest Környéki Törvényszék elnökétől a Budapest Környéki Törvényszék Polgári, Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumánál igazgatási feladatok – lényegében kollégiumvezetői részfeladatok – ellátására kaptam megbízást.

Ezalatt a kollégiumban elláttam a polgári másodfokú ügyszakban az ügyek kiosztását, az ügyszak igazgatási ellenőrzését, a Végrehajtók Irodájának felügyeletét, intéztem a panaszbeadványokat, továbbá közreműködtem a bírák értékelésében. A pályázatom megírásának idején két és fél éve végzem a megpályázott kollégiumvezetői tevékenységet.

A Budapest Környéki Törvényszék Polgári, Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma kollégiumvezetői tisztségét az Országos Bírósági Hivatal elnöke 2018. április 19. napjától 2019. április 18. napjáig, majd 2019. május 2. napjától 2020. május 1. napjáig terjedő időre szóló megbízása alapján láttam el. A kollégium 2020. április 1. napjától – a szervezeti átalakulást követően – a BKT Polgári Kollégiumaként működik.

A megbízott kollégiumvezetői tisztségem időtartamának lejártá után a Budapest Környéki Törvényszék elnöke 2020. május 2. napjától 2020. november 1. napjáig, a Polgári Kollégiumnál a 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás 28. §-a szerinti igazgatási feladatok ellátásával bízott meg.

A kollégiumvezetői, valamint jelenlegi igazgatási megbízásom ideje alatt is fontosnak tartottam bírói ítélezési tevékenységem folytatását, amely mind vezetői és igazgatási tevékenységem hitelessége és megalapozottsága, valamint joggyakorlati szakmai ismereteim fenntartása és elmélyítése, még inkább kibővítése szempontjából kiemelt fontosságú.

Ítélezési tevékenységemet részben olyan ügycsoportokban (birtokperek, öröklési perek) végeztem, amelyeket korábban még nem intéztem. Ezeket meghaladóan egy új ügytípusban, a bírósági hatáskörbe került kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban is eljárók.

A bírósági ítélezési és igazgatási munkám mellett szakmai-tudományos publikációs munkát is vállaltam. A Családi Jog Szaklapban 2016-ban publikációm jelent meg „Gondolatok a kiskorú gyermek véleménynyilvánításának és meghallgatásának elkerülhetetlenségéről a szülői felelősséget érintő perekben – a Budapest Környéki Törvényszék és a területéhez tartozó járásbíróságok gyakorlata alapján” címmel.

A kollégiumvezetői tisztség szakmai és vezetői feltételei

A bírósági szervezet vezetőinek, köztük a kollégiumvezetőnek is az OBH elnöke által kijelölt stratégiai célok szem előtt tartásával kell végeznie a Bszi. 124. § (1) bekezdésében meghatározott komplex szakmai, igazgatási feladatait.

A kollégiumvezetéssel járó széleskörű, sokrétű igazgatási és szakmai feladatok ellátása nagy munkafegyelmet, határozottságot, következetességet, az újra való nyitottságot, fejlődő szemléletmódot igényel. A kollégiumvezetőnek olyan tudással, tapasztalattal és személyes adottságokkal kell rendelkeznie, amelyek összességében teszik alkalmassá a tisztség betöltésére. A szakmai munka során nélkülözhetetlen a szorgalom, a kezdeményezőkézség és a szervezőkézség.

A vezetőnek példamutató emberi magatartást kell tanúsítania, elől kell járnia a munkahelyi légkör harmóniájának megteremtésében, a munkatársakhoz való viszonyulása pedig toleranciát, empátiát, segítőkészséget követel.

A kollégiumvezetői feladataim ellátása során törekszem mindezeknek megfelelni. A magammal szembeni mércét mindig magasabbra tettem annál, mint amit a kollégáimmal szemben állítottam fel. Következetes, támogató, méltányos, egyenlő bánásmódot alkalmazó, a problémákra és a megoldási javaslatokra nyitott, rugalmas vezetőnek tartom magam.

A Polgári Kollégium tagjai, valamint a kollégiumba beosztott igazságügyi alkalmazottak között a munkakapcsolat, az együttműködés jónak mondható, de ezeket folyamatosan erősíteni kell, amelyben a kezdeményező szerep elsődlegesen a kollégiumvezetőé.

A pályázatom vonatkoztatási pontjai

A pályamű elkészítése során szem előtt tartottam az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a bírósági szervezet számára meghatározott stratégiai célokat, a kollégiumvezetői tisztségre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben, és az OBH szabályzatokban foglaltakat, valamint a Budapest Környéki Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata szerinti feladatokat, felelősségi köröket, továbbá a törvényszék előtt álló rövid és hosszú távú kihívásokat.

A pályaművemben a Budapest Környéki Törvényszék Polgári Kollégiumának működésével kapcsolatos terveim, illetőleg azok megvalósításának ütemezése a Budapest Környéki Törvényszék elnökének pályaművében rögzített tervek szem előtt tartásával kerülnek megfogalmazásra.

1. A kollégiumvezetői tevékenység jogszabályi, OBH szabályzati, belső igazgatási szabályozói alapjai

Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (8) bekezdésének felhatalmazása alapján alkotott 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) sarkalatos törvényként rendezi a bíróságok szervezetének, igazgatásának és központi igazgatása felügyeletének részletes szabályait. A törvény preambulumban rögzített törvényalkotói cél a bírósági hatáskörök jogállami szintű, hatékony ellátása és az ítélkezés egységének biztosítása.

A hatékonyság magas szintű szakmai színvonalon történő, észszerű időn belüli intézkedéssel, a bírósági eljárások mielőbbi érdemi befejezésével biztosítható. A bírósági szervezet hatékony működése abban az esetben biztosított, ha a bírák és az igazságügyi alkalmazottak tisztességesen, szakszerűen, a munkaidőt optimálisan, szervezeten kihasználva, egymással együttműködve, egymást erősítve, az eljárási határidőket megtartva végzik a munkájukat.

A Bszi. 118. § (2) és (3) bekezdés értelmében a bírósági vezető feladata a bírósági szervezeti egység vezetése; felel a bírósági szervezeti egység jogszabályoknak, az OBH elnöke által kiadott szabályzatoknak és határozatoknak megfelelő hatékony működéséért. A Bszi. 118. § (1) bekezdésének c) pontja szerint a törvényszék kollégiumvezetője a bírósági vezetők személyi körébe tartozik, akit a Bszi. 128. § (2) bekezdése alapján az OBH elnöke nevez ki.

A kollégiumvezető - aki a Bszi. 154. § (1) bekezdése értelmében a meghatározott ügyszakba beosztott bírákat egybefogó testületet, a kollégiumot vezeti - a bírósági szervezettel szembeni alkotmányos elvárásoknak való megfelelés őre a szervezeti egységben.

A törvényszék kollégiumvezetőjének feladatköre igazgatási és szakmai jellegű, amely széles skálán mozog. Igazgatási vezetőként eleget kell tennie, meg kell felelnie az OBH elnöke által alkotott szabályzatoknak (normatív utasításoknak), továbbá szem előtt kell tartania az OBH elnökének egységesítést célzó ajánlásait (javaslatait) és az – általában – egyedi ügyekben hozott határozatait. Ezzel párhuzamosan együtt kell működnie a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok elnökeivel. Ami pedig a szakmai feladatokat illeti, a hatékony igazságszolgáltatás érdekében össze kell dolgoznia a magasabb szintű bíróságokkal, a törvényszék kollégiumvezetőivel, a többi törvényszék polgári kollégiumvezetőivel, a vezetése alá tartozó kollégium tanácselnökeivel, bíráival, amely az ez irányú kapcsolatok folyamatos fenntartását, erősítését, egymás kölcsönös szakmai támogatását követeli meg.

A Bszi. 124. § (1) bekezdése [a)-c) pont] rögzíti, hogy a kollégiumvezető szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak (a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról, valamint a megelőző naptári években kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről), és ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A kollégiumvezető szakmai feladatait a Bszi. foglalja keretbe. Az egységes és időszerű bírósági jogalkalmazás elősegítése érdekében a kollégiumvezető általi koordináció széleskörű. A Bszi. 26. § (1) bekezdése alapján köteles a vezetése alatt álló bíróságok ítélkezését folyamatosan figyelemmel kísérni. A (2) bekezdés értelmében ennek a figyelemnek külön ki kell terjednie az elvi kérdésekben hozott, jogerőre emelkedett vagy véglegessé vált határozatokra, amelyet be kell mutatnia a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma kollégiumvezetőjének. A (3) bekezdés szerint a határozatok bemutatása előtt kikérheti a kollégium bírának véleményét.

A 27. § (1) bekezdése szerint a kollégiumok a kúriai joggyakorlat-elemző csoport vezetőjének felkérésére közreműködnek a joggyakorlat-elemző munkában. A (2) bekezdés alapján a kollégiumvezető a jogegységi eljárás indítványozására jogosultnak (Bszi. 33. § (1) bekezdés) javaslatot tesz jogegységi eljárás indítványozására, ha a jogalkalmazás egysége érdekében szükséges.

A bírósági igazgatás az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai célkitűzésén alapul, amelynek alapvető szabályait a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás foglalja rendszerbe (továbbiakban: Igazgatási szabályzat). Az Igazgatási szabályzat 28. § (1) és (2) bekezdése határozza meg tételesen a kollégiumvezető feladatait. Az utasítás 6. § (3) bekezdése szerint a kollégiumvezető a feladatainak ellátása során a 37. § (1) bekezdése szerinti igazgatási szabályozókat alkalmazhatja a kollégium tevékenységére kiterjedően. Ennek értelmében a vezetése alatt álló szervezeti egységekre kiterjedően – az elnök tájékoztatása mellett – intézkedést, utasítást hozhat, ajánlást adhat ki, megkereséssel fordulhat külső szervhez, másik szervezeti egységhez, előterjesztést tehet, tájékoztatást kérhet és adhat, továbbá a vezetése alatt álló kollégiumba beosztott bíráktól, igazságügyi alkalmazottaktól jelentést kérhet.

Az Igazgatási szabályzat 23. § (1) bekezdése kimondja, hogy *az igazgatási intézkedésre jogosult* a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján az OBH elnökének az igazgatási irányítása körébe tartozó eszközök keretei között és a stratégiai célkitűzéseit figyelembe véve felel az általa vezetett bíróság vagy *szervezeti egység hatékony és időszerű működéséért*, a magas szakmai színvonalon végzett igazságszolgáltatási tevékenységet biztosító *tárgyi és személyi feltételek gazdaságos, átlátható és arányos megteremtéséért*.

A Budapest Környéki Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban: SZMSZ) 3. §-a értelmében a BKT elnöke az igazgatási jogkörébe tartozó egyes feladatait az SZMSZ-ben foglaltak szerint állandó jelleggel átruházhatja a kollégiumvezetőkre. Az SZMSZ 44. §-a taglalja a kollégiumvezetők igazgatási feladatait és utal az általuk alkalmazható igazgatási eszközökre [Igazgatási szabályzat 37. §].

Az SZMSZ 44. § (4) bekezdésében tételesen felsorolásra kerültek a Budapest Környéki Törvényszék elnökének a kollégiumvezetőkre állandó jelleggel átruházott feladatai. Az átruházott hatáskörben a Polgári Kollégium kollégiumvezetője széles körben lát el igazgatási feladatokat az adott ügyszakban:

- az egyes szervezeti egységek felé körlevelet, kötelező jellegű intézkedéseket adhat ki,
- szakmai igazgatási jogköröket gyakorol a járásbíróságok polgári ügyszakában tevékenykedő bírák vonatkozásában,

- kapcsolatot tart a járásbíróóságok vezetőivel,
- az ítélezési szünetre, továbbá a munka- és ünnepnapokra megszervezi az ügyeleti és készenléti szolgálatot,
- ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők, az ügyviteli szabályok megtartását,
- eljárási késedelem vagy ügyviteli hiányosság észlelése esetében felvilágosítást kér és intézkedéseket tesz,
- jogerősen befejezett ügyekben vizsgálatot végezhet az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok érvényesülése tekintetében,
- irányítja és ellenőrzi a kollégiumba beosztott bírósági titkárok és bírósági fogalmazók munkáját,
- figyelemmel kíséri és ellenőrzi a kettő-öt éven túl folyamatban lévő ügyek intézését,
- intézi a hatáskörébe utalt közérdekű bejelentéseket, panaszokat,
- dönt a soron kívüli eljárás elrendelése iránti kérelmekben,
- ellenőrzi a kollégiumhoz tartozó kezelőirodák működését,
- kijelöli a kollégiumba beosztott bírósági titkárok és bírósági fogalmazók joggyakorlatot vezető bíróját,
- ellátja az ügyek szignálásával, átszignálásával kapcsolatos feladatokat,
- felkérésre egyéb bírósági igazgatási tevékenységet lát el,
- javaslattételi és véleményezési jogkört gyakorol a bírák, bírósági titkárok, bírósági fogalmazók, bírósági és végrehajtási ügyintézők státuszát, beosztását, előmenetelét, fegyelmi és kártérítési felelősségét érintő kérdésekben,
- ellátja az egyéb, az igazgatási szabályzatban meghatározott feladatokat,
- ellátja a bírósági határozatok anonimizálásával és közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló 26/2019. (XI.25.) OBH utasítás, valamint a Bszi. 163. § (5) bekezdése alapján számára meghatározott feladatokat.

A (7) bekezdés szerinti felügyeleti jogkörében ellátja:

- a végrehajtási ügyintézők eljárása ügyvitelének, működésének törvényességi felügyeletét,
- a hirdetményi kézbesítés felügyeletét,
- a gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok országos névjegyzéke vezetésével kapcsolatos feladatok ellátásának felügyeletét,
- a Közjegyzői Iratokat kezelő Irattár szakmai felügyeletét,
- a Gazdasági Kollégium kollégiumvezetőjével közösen az Ügyfélszolgálati Iroda működésével kapcsolatos feladatokat.

A kollégium ügyrend alapján működik, amelyet a BKT SZMSZ-e a 13. § (5) bekezdésében mond ki. A 13. § (6) bekezdése szerint az ügyrend nem lehet ellentétes a BKT SZMSZ-ével. Az ügyrendet a kollégium fogadja el és a törvényszék elnöke hagyja jóvá. A Budapest Környéki Törvényszék Polgári Kollégiumának Ügyrendje a VI. cím 2. pontban taglalja a kollégiumvezető feladatait.

A Budapest Környéki Törvényszék Polgári Kollégiumában kollégiumvezető-helyettes és csoportvezető bíró is működik, akiknek a feladatait a kollégium ügyrendje ugyancsak tartalmazza, a munkájukat a kollégiumvezető koordinálja.

A fenti feladatokat két és fél éve, megbízott kollégiumvezetői tisztségem, továbbá jelenlegi igazgatási tevékenységem során folyamatosan elvégeztem és végzem. A vezetői munkám legfontosabb elemeit a 2. és 3. pontokban mutatom be.

1. A kollégiumvezetői feladatkör elsajátításának folyamata

2.1. Kezdeti lépések az igazgatásban

A megbízott kollégiumvezetői tevékenységemet az ezzel kapcsolatos jogszabályi, szabályzati, belső szabályozói anyag áttanulmányozásával, a kollégium helyzetének felmérésével, a kollégiumvezetői elektronikus és papíralapú mapparendszer áttekintésével kezdtem meg, hogy annak esetleges hiányosságait felkutassam, és a nagy terjedelmű anyag áttekinthetősége, kezelhetősége érdekében a szükséges kiegészítést, rendszerezést megtegyem, a különböző tárgykörökben az ügyviteli folyamatokat egységesítsem. Ebben segítségemre voltak a kollégiumvezetői titkársági munkatársak, akiknek a kiválasztását már én végeztem. Megvalósult a terjedelmes anyag mappákban és almappákban való elektronikus rendszerezése, valamint a papíralapú iratok csoportosítása a visszakereshetőség, átláthatóság érdekében. A feladatok sokrétűségére tekintettel a folyamatokat optimalizálni kellett, amelynek során a visszatérő munkafolyamatokat sablonok készítésével (pl. jelentés-táblázatok, utasításminták) tettük gyorsabbá, gördülékenyebbé. Gondoskodtam a titkársági dolgozók arányos terheléséről, a munkamegosztás kialakításáról, amelyben az irodavezető is közreműködött.

Az áttekinthetőség, a gyorsabb információszerzés érdekében az intranetes oldalunkon a kollégiumi oldal füleinek bővítését kezdeményeztem, amely több lépcsőben valósult meg. Jelenleg a Polgári Kollégium oldalán rendszerezve, külön fülek alatt található meg az előadások, a kollégiumi ülések, a tanácselnöki értekezletek, a polgári perrendtartás, a házi iratmintatár, a regionális szakmai értekezletek, a szakmai műhelyek, a veszélyhelyzeti jogrend, valamint a gyermekközpontú igazságszolgáltatás program szakmai anyagai.

A kollégiumvezetői tevékenységem megkezdésekor elsődlegesen a beavatkozási területek felmérése, meghatározása és a teendők ütemezése volt a cél. Ezért az OBH elnökének felhívására, egy évre kiterjedő átfogó intézkedési tervet készítettem, amelyben az alapvető kihívások mentén célokat tűztem ki, és kijelöltem a célok megvalósításához szükséges beavatkozási területeket. Meghatároztam a feladatokat, azok felelőseit és a feladatok teljesítésének határidejét. A felelősök a feladatok megvalósulásáról beszámolót készítettek, a

határidőket folyamatosan figyelemmel kísértem. A megvalósult intézkedési terv kiegyensúlyozott menetet biztosított a közös munkának. Annak számos pontja – a folyamatosan vagy visszatérően teljesítendő feladatok - nem csupán az egyéves időszakra, hanem évekre előre útmutatást adtak számunkra. Az intézkedési tervet az alábbi részekre osztottam:

- I. Kollégiumvezetés, kollégiumi titkárság
- II. A kollégium tevékenysége, nyilvántartások, igazgatási szabályozók
- III. Célvizsgálatok
- IV. Létszámgazdálkodás, munkafeltételek, munkahelyi légkör
- V. Szakmai munka, E-per

A kollégiumi titkárságon korábban is három munkatárs dolgozott, de a kezdeti tapasztalataim szerint a titkársági irodavezető és a titkársági munkatársak feladatai nem voltak kellően behatároltak, kompetencia alapúak, ezért kevésbé voltak számon kérhetőek. Utalok arra, hogy a kollégiumvezetés háttére egy sokrétű, nagy munkaterhet jelentő titkársági tevékenység, amelynek szabályozottsága, hozzáértés és rátermettség szerinti megosztása szükséges. A munkatársak az irányításom alatt részt vettek a kollégiumvezetői iratanyag rendezésében, valamint a rendszeres folyamatok, jelentéstételi, adatközlési kötelezettségek, beszámolók ügyviteli menetének megtervezésében, a nyilvántartási rendszer kialakításában.

Meg kellett szervezni a végrehajtási ügyintéző, a felsőfokú bírósági ügyintézők munkavégzésének felügyeletét, az ügyfélcentrum működésének ellenőrzését. Bevezettük a panaszügyek nyilvántartását, kialakítottuk annak rendszerét. Rendeztük a soronkívüli és az elfogultsági ügyek nyilvántartását. Felülvizsgáltuk és egységesítettük a készenléti ügyeleti ügyintézt.

Az intézkedési terv III. pontjának megfelelően, három célvizsgálat lefolytatására került sor, amelyből kettő a járásbíróságokat, míg egy a törvényszéki polgári elsőfokú szakágot érintette. A járásbíróságokon vizsgáltuk a szünetelési gyakorlat és a hatályon kívül helyezések hatását az eljárások elhúzódására. A törvényszéki elsőfokú szakágban a célvizsgálat az 5 éven túl folyamatban lévő perek elhúzódásához vezető okok feltárására terjedt ki. Mindhárom célvizsgálat eredményeként kollégiumvezetői helyzetelemzést készítettem. A helyzetelemzésekben az okok megvilágításra, a következtetések pedig levonásra kerültek, amelyet igazgatási intézkedések követtek.

Az intézkedési terv kiterjedt a létszámgazdálkodásra, a munkafeltételek biztosítására, a harmonikus munkahelyi légkör kialakítására, a széleskörű szakmai munkával kapcsolatos feladatok ütemezésére, valamint a digitalizálással összefüggő teendőkre is.

Kiemelt feladat volt a kollégium új ügyrendjének előkészítése, szakmai véleményeztetése, elfogadása folyamatának lebonyolítása. Az új ügyrendet 2018. augusztus 31. napján készítettem el, amelyet a kollégiumi ülés 2018. október 19. napján fogadott el, a törvényszék elnöke által pedig 2018. november 14. napján került jóváhagyásra. Ezt követően az ügyrend több alkalommal módosításra került. Az ítélőtáblák és a törvényszékek kollégiumaiba választható bírák jelölési és választási szabályairól szóló 4/2013. (X. 10.) OBH Elnöki ajánlás 2.2 pontját szem előtt tartva tettem előterjesztést a kollégium választott taglétszámának felemelésére, amelyről a 2019. július 4. napján megtartott kollégiumi ülés döntött. A választott tagok száma 6 főről 10 főre nőtt. A Bszi. 2020. április 1. napjától hatályos módosítása, valamint a szervezeti átalakulás is szükségessé tette az ügyrend korrekcióját.

Módosult az ügyrend a járásbírók ügyelosztási rendjének véleményezése tekintetében is annyiban, hogy a kollégiumi tagok az Outlook alkalmazás szavazás funkciójának használatával nyilvánítanak véleményt.

2.2. Együttműködés a vezetőtársaimmal és a kollégium tagjaival

A kollégiumvezetői megbízásomat megelőzően tanácselnökként is vezetői tevékenységet végeztem, kétségkívül egy szűk szegmensre kiterjedően, amelyből sokat tudtam meríteni a kollégiumvezetői feladatok ellátásához. A másodfokú tanács vezetése lényegében igazgatási részfeladatkör, amely magában foglalja a tanács munkájának megtervezését, irányítását, koordinálását, a tanács tagok munkakörének figyelemmel kísérését, arányosítását, a munkájuk szakmai-igazgatási ellenőrzését (revideálás, írásba foglalás időszűrőségének ellenőrzése).

Az egységes ítélkezési gyakorlat érdekében tanácselnökként folyamatosan együttműködtem a kollégium többi tanácselnökével. Közösén jártunk el a felmerülő jogi problémák megoldásában, határozatmintákat bocsátottunk egymás rendelkezésére, az ítélkezési gyakorlatunk során szerzett szaktudásunkat egyesítve támogattuk a járásbírói gyakorlatot. Részt vettem szakmai anyagok készítésében, képzések szervezésében, megtartásában. Tanácselnökként széles körben rálátást nyertem a járásbírók, illetőleg a polgári ügyekben tevékenykedő járásbírói bíróságok kollégák nagy részének ítélkezésére.

A járásbírók ítélkezése során felmerülő problémákra a bírósághoz tartozó keretében is módomban nyílt rálátni. Eddig hét alkalommal végeztem bírósághoz tartozó. Ezek során körültekintő alaposan igyekeztem feltárni a szakmai hiányosságokat és megvilágítani azok okait is.

A 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás 173. § (1) és (2) bekezdése alapján az érdemi – szükség esetén a nem érdemi – határozatokról tanácselnöki feljegyzéseket készítettem, amelyekben a megadott szempontok szerinti táblázatos értékelésekhez többször további szöveges értékelést fűztem. Ezekben sok esetben nem csupán a hibákra, hiányosságokra mutattam rá, hanem azok okát is keresve, szakmai jellegű javaslatokat, segítő ajánlásokat tettem a téves ítélkezési gyakorlat kiküszöbölése érdekében.

Közvetlenül a kollégiumvezetői megbízásom előtt egyszerre üresedett meg a kollégiumvezetői és kollégiumvezető-helyettesi álláshely. A kollégiumvezetői megbízásommal egyidejűleg a kollégiumvezető-helyettesi feladatok ellátásával a csoportvezető törvényszéki bíróság került megbízásra. Közösén biztosítottuk, hogy a kollégium a munkáját szabályszerűen, a korábban elfogadott éves munkaterv szerint végezze, de azon túlmenően is számos szakmai programot szerveztünk.

Kiemelt feladatként tekintettünk az ítélkezési időszűrőségi mutatók javítására, amelynek érdekében különböző igazgatási intézkedéseket alkalmaztunk. Később igazgatási feladatokkal megbízott törvényszéki tanácselnök segítette a vezetői tevékenységünket. Jelenleg a munkát egy kollégiumvezető-helyettesi feladatkörben eljáró törvényszéki tanácselnök, egy igazgatási feladatokkal megbízott törvényszéki tanácselnök és egy csoportvezető törvényszéki tanácselnök segíti. Az igazgatási feladatokkal megbízott törvényszéki tanácselnök a járásbírók tekintetében gyakorolt hatáskörökben is eljár. A közöttünk kialakult munkamegosztás lehetővé teszi az egyes munkafolyamatok hatékonyságát.

Fontosnak tartom kihangsúlyozni, hogy a Polgári Kollégium 38 belső és 8 választott tagja egyaránt készséges, szorgalmas, együttműködő. A kezdeményezéseimre, kéréseimre pozitívan reagálnak, segítő szándékukról, támogatásukról biztosítanak, és szinte mindannyian részt vesznek az ítélezésen kívül valamilyen, a közösségünk érdekeit szolgáló tevékenységben (képzések, szakmai anyagok készítése, munkacsoport, Nyitott Bíróság, Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás, bírósági közvetítés, digitális bíróság). Mindez a munkahelyi légkörre és a munkatársi kapcsolatokra is pozitívan hat.

2.3. Tapasztalatok szerzése a Fővárosi Ítéltáblán és más törvényszékeken

A kollégiumvezetői megbízásomat követően az Országos Bírósági Hivatal elnöke konzultációs lehetőséget biztosított számomra olyan vezetőtársakkal, akik polgári kollégium vezetésében terén nagyobb szakmai gyakorlattal rendelkeznek. A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának kollégiumvezetőjénél, a Kecskeméti Törvényszék Polgári-Gazdasági-Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának kollégiumvezetőjénél, valamint a Miskolci Törvényszék Polgári-Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának kollégiumvezetőjénél tettem hasznos látogatásokat vezetői tevékenységhez szükséges információk begyűjtése céljából, amely programokról az OBH elnöke felhívására részletes beszámoló készült.

A Fővárosi Ítéltábla kollégiumvezetőjével közös elemzést, egyeztetést végeztünk az ítélezés egyik érzékeny hatékonysági eleméről: a tipikus hatályon kívül helyezési okokról, valamint arról, hogy a hatályon kívül helyezések miként hatnak ki az eljárások elhúzódására. Részletesen tájékoztattott engem a törvényszékünk polgári elsőfokú szakágába beosztott bírák ítélezési tevékenységének általánosítható tapasztalatairól. Ezzel összefüggésben áttekintettük a bírák szakmai fejlesztésének lehetséges módszereit.

A Kecskeméti Törvényszéken és a Miskolci Törvényszéken széleskörű, hasznosítható igazgatási és szakmai ismeretekre tettem szert a munkaszervezés, az optimális munkamegosztás, a bíróvizsgálatok, az ügyviteli teendők terén. A kollégiumvezetőkkel kialakított munkakapcsolatom széles körű együttműködési lehetőségeket hordoz. Egymást szakmai-igazgatási anyagokkal támogatjuk, a társkollégiumok vezetőit – több más szakmai vezetővel, kúriai bírákkal együtt – meghívtam a szakmai kollégiumi üléseinkre is.

Szorosabb szakmai együttműködést alakítottam ki a társ-törvényszékeken (Fővárosi Törvényszék, Balassagyarmati Törvényszék) polgári kollégiumvezetőjével is.

1. A kollégiumvezetői tevékenységem bemutatása

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a bírósági szervezet számára meghatározott stratégiai célokat, nevezetesen: az ítélezés időszerűségének és megalapozottságának javítását, az emberi, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való optimális gazdálkodást, a bírósági integritást, a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítését és a képzési formák racionális megtervezését, megszervezését, kivitelezését, a társ hivatásrendekkel való együttműködés szélesítését tartottam szem előtt kollégiumvezetőként végzett szakmai-igazgatási tevékenységem során az elmúlt két és fél év alatt.

A kollégiumvezetői feladatok sokrétűségének szemléltetése céljából kívánom bemutatni az elmúlt időszak főbb mozzanatait, amelyek egyben képet adnak a vezetői attitűdömről, elhivatottságomról és elkötelezettségemről, valamint előre vetítik az általam kitűzött célok megvalósításának folyamatát is, hiszen minden tekintetben a megkezdett úton szeretnék tovább haladni.

3.1. A kollégium munkájának átalakítása, szervezése és vezetése

3.1.1. A bírák és az igazságügyi alkalmazottak arányos munkaterhének biztosítása

A kollégiumvezetőnek a kollégium első- és másodfokú szakágában meg kell teremtenie a munkateher arányosságát, amely az ügyelosztási rend meghatározásának egyik szempontja. A Bszi. 10. § (3) bekezdés a)-e) pontjai szerint az ügyelosztási rend kialakítása és felülvizsgálata során figyelemmel kell lenni különösen az ügyek jelentőségére, munkaigényességére, az ügyérkezés statisztikai adataira, az arányos munkateher megvalósítására, a bíraskodás időszerűségének követelményére, az egyes bírák különös szakértelmére, valamint az ügy tárgya szerinti szakosodásra.

Az emberi erőforrások áttekintését követően, az erőforrásokkal való optimális gazdálkodás érdekében munkaerő-átcsoportosításokra került sor. Ha a kollégiumban nem csupán három tagú, hanem 4-5 tagú tanácsok vannak, nehezen biztosítható a tanácsok közötti, valamint a háromnál több taggal működő tanácsokon belüli arányos munkateher. Kettőnél több előadó bíró a tanácselnök munkaterhét jelentősen növeli, míg ehhez képest az előadók munkaterhe esetleg kisebb lehet azoknak a tanácsoknak az előadóihoz képest, amelyekben két előadó végez ítélezési tevékenységet. Ezért az ügyelosztási rend kialakítása során arra törekszem, hogy a másodfokú tanácsoknak lehetőleg ne legyen háromnál több tagja. Jelenleg a kollégium 9 másodfokú tanácsa közül vannak olyan tanácsok, amelyekben háromnál több bíró végez ítélező tevékenységet, de ezt az érintett tanácsok ügyérkezési adatai teszik indokolttá. Egy másodfokú tanács nemperes tanácsként 2019. március 1-én kezdte meg a tevékenységét, figyelemmel a tanácsok nagy leterheltsége miatt felhalmozódott nemperes ügyhátralékra, amely a várakozásomnak megfelelően feldolgozásra került.

A bírák *ügyterhe önmagában ügyszámokkal nem mérhető*, ezért kiemelt jelentősége van az ügyek súlyozásának. Másik bíróhoz képest kisebb ügyszámmal dolgozó bíró munkaterhe nem feltétlenül kisebb, ha nehezebb ügyek képezik a referádáját. A munkateher ügyszakonként egy meghatározott időszakban érkezett ügyek számának, a megelőző, ugyanolyan időszakban folyamatban maradt ügyek számának, az ügyek munkaigényességének, és az ügyszakban működő tanácsok számának ismeretében mérhető. A munkaigényesebb (pl. bonyolult jogi megítélésű, hosszadalmas bizonyítást igénylő) ügyek esetében, ha az adott ügytípust több tanács tárgyalja, külön is ügyelek az arányos kiosztásra.

A kollégiumvezetői titkárságra három igazságügyi alkalmazott került beosztásra, akik közül az irodavezető felsőfokú bírósági ügyintéző.

A kollégium *első- és másodfokú irodájának* munkáját folyamatosan figyelemmel kísérjük a kollégiumvezető-helyettessel. A másodfokú polgári irodai feladatokat korábban huzamos ideig egy irodavezető és egy tisztviselő végezte, míg az elsőfokú irodában egy irodavezető és két tisztviselő tevékenykedett.

A másodfokú jelentős ügyforgalomra tekintettel ez a másodfokú irodába beosztott igazságügyi alkalmazottak aránytalan leterheltségét eredményezte. A munkaerő átcsoportosításának eredményeként mindkét irodában 3-3 munkatárs dolgozik, amellyel az arányos munkamegosztás biztosított. A *végrehajtási ügyintéző* mellett külön törvényszéki tisztviselő dolgozik, aki a végrehajtási ügyek lajstromozását és az ügyviteli munkákat egy személyben végzi. Az iroda dolgozói (az irodavezetők kivételével), valamint a végrehajtási ügyintéző mellé beosztott tisztviselő – felváltva – az ügyfélcentrumban az ügyfelek fogadásában is közreműködnek.

A törvényszék által, illetve a törvényszék ellen indult perekben az előkészítést korábban törvényszéki bíró végezte 0,5 bíróként, 2018-tól pedig bírósági titkár intézi szakmai felügyelet mellett.

A kollégiumba beosztott bírósági titkárok foglalkoztatása annak szem előtt tartásával valósul meg, hogy különböző szakterületeken gyarapíthassák tudásukat, amellyel a bírói pályára felkészülésük biztosított. Ennek érdekében az önállóan intézhető ügyek mellett bírák mellé kerülnek beosztásra, tárgyalásokat látogatnak, előkészítést és kurrenciális ügyintézést végeznek, továbbá határozat-tervezeteket szerkesztenek. Jelenleg a titkári kapacitással nagyobb részben az elsőfokú szakágba beosztott bírák ítélkező tevékenységét segítem, figyelemmel a szakágban előregedett ügyek arányára.

A bírák és a tanácsok mellé beosztott igazságügyi alkalmazottak esetében folyamatosan figyelemmel kísérem a munkaidő teljes kihasználását. Igazolt okok miatt előforduló későbbi érkezések, illetve korábbi távozások az erre a célra rendszeresített kimutatásban pontosan nyomon követhetőek, amelyekből adódóan a kiesett munkaórák a heti munkaidő teljesítése során kerülnek pótlásra. A bírák ítélkezési tevékenységének átmeneti szünetelése esetén (betegség, bíróvizsgálatban vizsgálóként való közreműködés, többnapos továbbképzés) az adott bíró mellé beosztott igazságügyi alkalmazott a munkaerejét másik bíró mellett vagy a polgári irodákban hasznosítja.

3.1.2. A kollégiumi ülések, tanácselnöki értekezletek, tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetése a járásbírói bírákkal, csoportértekezletek

A 2017-2019. évi munkatervekben foglaltakat a kollégium teljesítette. A kollégiumi ülések részben szakmai, részben igazgatási tárgyúak voltak. Évenkénti rendszerességgel visszatérően napirendre került a bírák kitüntetéseire, illetve elismeréseire vonatkozó javaslatok véleményezése, a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatai, az európai jogi szaktanácsadó beszámolója, a munkaterv véleményezése. Ez utóbbi összeállítására a kollégium belső tagjainak közreműködésével kerül sor, figyelemmel az aktuális jogalkalmazási kérdésekre, a járásbírói ítélezésének megalapozottsági mutatóira, a járásbírói ítélezés igényére, az előző években megrendezett szakmai programokra. A járásbírói bírák szakmai támogatása az Igazgatási szabályzat 30. §-a szerint a tanácselnökök feladatkörébe tartozik, de abban minden kollégiumi tag részt vehet.

A kollégiumi ülések szakmai napirendjének meghatározása során a vitás jogalkalmazási kérdéseket, az eltérő ítélkezési gyakorlatot összegyűjtöttem. Ebben a munkában számíthattam vezetőtársaimra, a tanácselnökökre, valamint mindazokra a kollégiumi tagokra, akik valamilyen szakmai feladatban vállaltak részt.

A Pp. hatályba lépése nagy kihívást jelentett a kollégium számára, hiszen az eljárási szabályok ismeretét a magabiztos, rutinos jogalkalmazást lehetővé tevő szintre kell fejleszteni. Ez egy hosszú folyamat, amelyben folyamatos támogatást szükséges nyújtani a törvényszék illetékességi körébe tartozó járásbírószámok számára. Több kollégiumi ülés vitatta meg a Pp. alkalmazásával kapcsolatban felmerült kérdéseket, és a szakmai anyagok széles tárára tettük hozzáférhetővé a bírák számára. Emellett napirendre kerültek anyagi jogi jogértelmezési kérdések is.

A tanácselnöki értekezleteket rendszeresen – átlagosan kéthavonta – tartottam, amelyeken a tanácselnökök külön is véleményt nyilváníthattak a kollégium ügyelosztási rendjének a tanácsok közötti munkateher arányosítását szolgáló módosításáról. Rendszeresen sorra vettük az általam vagy a járásbírószám szakmai vezetők által észlelt, illetőleg a tanácselnökök által jelzett eltérő ítélkezési gyakorlatot, a tanácsok működését, a munkateher kiegyenlítése iránti igényeket.

Az Igazgatási szabályzat szerint az igazgatási feladatok közé besorolt tanácselnöki feljegyzések hozzájárulnak a bírói munka támogatásához azzal, hogy visszajelzést adnak a bírák számára. Minden évben összegeztem a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatait, amelynek ismertetésére – az előző évet tekintve – minden naptári év első kollégiumi ülésén került sor. Az erről készült összefoglaló írásbeli anyagot hozzáférhetővé tettem. Emellett minden évben egy vagy két alkalommal sor került a tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetésére is, a tanácselnökök által kiválasztott több járásbírószám bíró és az adott járásbírószám szakmai vezetőjének meghívásával. Ezzel hozzájárultunk az érintett bírák ítélkezésének hatékonyságához, a munkavégzésük színvonalának emeléséhez. A tanácselnökök az egyes ügyekről készített feljegyzéseken kívül ismertették a bírók munkáját érintő tapasztalataikat, a hibák és hiányosságok mellett kiemelték a bíró követendő, jó gyakorlatát, fejlődését is. A járásbírószám szakmai vezetők az ismertetésen elhangzott információkat a szervezeti egységükbe beosztott más bírók munkájának támogatása során is hasznosítani tudják, különös tekintettel az ítélkezés általánosítható, visszatérő problémáira, illetve a többi bíró megerősítésére is alkalmas pozitív észrevételekre.

A kollégiumi ülések jegyzőkönyvének szakmai kivonatai, valamint a tanácselnöki értekezletek szakmai emlékeztetői az intranetre feltöltésre kerülnek.

Az elsőfokú szakágban a csoportértekezletek havi rendszerességgel kerültek megtartásra. A tanácselnöki értekezleteket jómagam, míg a csoportértekezleteket a kollégiumvezető-helyettes vagy a csoportvezető vezeti, de azokon több esetben én is részt vettem. A csoportértekezleteken megvitatásra kerülnek a Fővárosi Ítéltábla által hatályon kívül helyezett határozatokból lesűrhető tapasztalatok, az új Pp. alkalmazásával kapcsolatos aktuális kérdések, az anyagi jogi problémák, valamint az időszűrűség javításának lehetőségei. Új bíró kolléga elsőfokú szakágba történő beosztása esetén mindenkor az elsőfokú szakág bírójának javaslatai alapján, a kompetenciák és az arányosság szem előtt tartásával intézkedem az ügyek átosztásáról.

3.2. Az ítélkezés időszűrűségének, megalapozottságának és egységességének elősegítése érdekében tett intézkedések a kollégium elsőfokú és másodfokú szakágában

A *BKT Ügyhátralékának kezelését szolgáló Munkacsoporttal* együttműködve - a tanácselnökök bevonásával - vizsgáltam az ügyek előregedésének tipikus okait a törvényszék polgári elsőfokú szakágában, valamint a járásbírószám vonatkozásában.

Az ítélezés időszerűsége a törvényszék elsőfokú szakágában okoz problémát. Az igazgatási intézkedési jogkör gyakorlása körében az eljárási szabályoknak való megfelelést a BIIR adatainak felhasználásával ellenőrizzük, figyelemmel kísérjük a kitűzési és halasztási gyakorlatot. A perhatékonyságot a tárgyalási jegyzőkönyvek, szükség esetén a teljes iratanyag áttekintésével vizsgáljuk. Indokolt esetben jelentéstételre hívjuk fel az ügy bíróját.

Az ítélezés időszerűségének elősegítése érdekében tett intézkedések között célvizsgálatok keretében a törvényszéki elsőfokú szakágban előregedett, 5 éven túl folyamatban lévő ügyek elhúzódásnak – objektív és szubjektív – okait vizsgáltuk. A vizsgálat további célja az volt, hogy annak eredményéből levont tapasztalatokat más, előregedő (2-5 éves) ügyek 5 éven túlivá válásának elkerülése érdekében hasznosítani lehessen. Az első ilyen célvizsgálat a 2018. július 1.-i állapot szerint 5 éven túl folyamatban volt ügyeket érintette. Megállapítható volt, hogy az ügyek elhúzódásának okai az esetek döntő többségében a bíró önhibáján kívüliek. Szinte minden ügyben többszörös átosztásra került sor, amelynek időpontjában az ügy új bírója a már kitűzött ügyeit követő hatánapra tudta kitűzni az ügyben a tárgyalást, különös tekintettel az ügyek bonyolultságára, a felkészülés időigényességére. Az ügyekben korábban eljáró bírák által meghozott ügydöntő határozatok elleni jogorvoslat folytán az ügyek felterjesztésre kerültek, amely a pertartam további elhúzódását eredményezte. A gyakori hatályon kívül helyezések miatt pedig a legtöbb ügyben a bizonyítást ki kellett egészíteni. Egy évvel később a célvizsgálattal érintett ügyek utánpótlását is elrendeltem, emellett az ügyekben perstratégiák kidolgozására került sor, és az öt éven túli ügyek aránya folyamatosan, kiegyenlítetten csökkent. A perstratégiákban az érintett ügyeket intéző bírák felvázolták az ügy aktuális állását, valamint a továbbvitelének tervezett menetét annak érdekében, hogy az mielőbb befejezhető legyen.

Ezt követően még két célvizsgálat elrendelésére került sor az 5 éven túli ügyek elhúzódásának okai tárgyában, az egyik a törvényszék elnökének intézkedése, míg a másik OBH elnöki határozat alapján. Az utóbbi két célvizsgálat kiterjed a járásbíróságokra is. A vizsgálatokból megállapított okokat (pl. leterheltség, fluktuáció, sokszereplős bonyolult megítélésű ügyek, célszerűtlen pervitel) és az egyes okokhoz kapcsolt megoldási javaslatokat (pl. a bírák egyéni támogatása, tárgyalási kedvezmények biztosítása, perstratégiák kidolgozása, ügyelosztási rend racionalizálása, igazgatási ellenőrzések szempontjainak kibővítése) a kollégiumvezetői jelentésekben tételesen rögzítettem.

A másodfokú szakág időszerűségi mutatóinak javítása érdekében került sor a nemperes ügyeket intéző tanács felállítására, amely nagymértékben hozzájárult a peren kívüli ügyek gyors feldolgozásához, az időszerűségi mutató javításához.

Az egységesség és hatékonyság szellemében a kollégium egyik törvényszéki bírójának kezdeményezésére vezettem be a házi iratmintatár, amelynek szerkesztőjeként a kezdeményező törvényszéki bírót jelöltem ki. A házi iratmintatár belső használatú, a szerkesztő irányításával anonimizált olyan másodfokú határozatokat tartalmaz, amelyek a jogeset jellegzetességére tekintettel specialitást, újdonságot tartalmaznak. A határozatok az ítélezés egységességét, a bírák szakmai támogatását, ismereteik gyarapítását, a figyelmük felkeltését célozzák. Az intranetre, a kollégium szakmai anyagai közé, külön fül alatt kerülnek feltöltésre, és időszakonként ismertetésre. A szerkesztés olyan módon valósul meg, hogy a tanácselnökök kiválasztják a határozatokat, azok anonimizálásra kerülnek, majd a szerkesztő azokat rendszerezi, a lényegüket kivonatossá összefoglalja. Ezt követően a határozatokat feltöltjük az intranetre, ezáltal azok a törvényszéki és a járásbíróági bírák számára egyaránt hozzáférhetővé válnak.

3.3. A járásbíróóságok ítélezésének időszerűségét és megalapozottságát elősegítő igazgatási-szakmai tevékenység, a járásbíróóságok vonatkozásában gyakorolt szakmai igazgatási jogkörök

3.3.1. Kapcsolat a járásbíróóságok vezetőivel

Az Érdi Járásbíróóság felállításával a törvényszék illetékességi körébe tartozó, helyileg széttagolt járásbíróóságok száma 14-re emelkedett. A járásbíróóságokon felmerülő, az ítélezés időszerűségét és megalapozottságát gátló nehézségek többfélék, folyamatosan változnak, azokra mindig aktuálisan kell megoldásokat találni. Az ügyforgalmi, megalapozottsági mutatókra negatív hatást gyakorolhat a fluktuáció, a kezdő bírák nagyobb aránya, a vezetőváltás, a szakmai vezető hiánya, amelyekre azonnal reagálok, mégpedig jelzéssel, javaslattal élve a törvényszék elnöke felé. Emellett saját hatáskörömben eljárva folyamatosan figyelemmel kísérem a mutatókat, felmérem a járásbíróóságokon a szakmai konzultációs formák (helyi képzés, workshop, szakmai értekezletek, egyéni támogatás) iránti igényeket ügycsoportonként, ügytárgyanként. Ezeket az igényeket tárom a másodfokú tanácsok, illetve a szakmai segítségben szívesen részt vállaló elsőfokú szakágba beosztott kollégiumi tagok elé annak érdekében, hogy a segítség minden esetben a lehető legoptimálisabb módon legyen biztosítható.

A járásbíróóságok szakmai vezetőinek az időszerűség és a megalapozottság körében tett igazgatási tevékenységét a havi jelentésekből, illetve a szakmai értekezletek emlékeztetőiből, jegyzőkönyveiből követem nyomon. Előfordult, hogy abban hiányosságokat észleltem, és felhívtam a szakmai vezetőt a hiányosságok pótlására.

A járásbíróósági vezetők jelzéseire rövid idő alatt reagálok, legyen az jogértelmezési probléma, vagy valamely járásbíró ítélezési tevékenységével kapcsolatos nehézség. Több ízben folytattam párbeszédet járásbíróósági vezetőkkel igazgatási-szakmai kérdésekről, a feltárt problémákat pedig megoldási javaslatokkal terjesztettem a törvényszék elnöke felé.

A kollégiumvezetői tevékenységem első évében rendszeres szakmai-igazgatási értekezletet vezettem be a járásbíróósági elnökök (szakmai vezetők), valamint a kollégium vezetésében részt vevők közreműködésével. Minden értekezleten megvitatásra kerültek a Pp. alkalmazásával kapcsolatos aktuális kérdések, kijelöltük a törvényszék és a járásbíróóságok közötti szorosabb együttműködés kereteit, egyeztetéseket folytattunk az arányos munkateher kialakításáról, a panasznap (jelenben már Ügyfélszolgáltató) lebonyolításának kérdéseiről. Ezek mellett az egyéb aktuális kérdéseket is megbeszéltük, a tapasztalatainkat egymással megosztottuk.

Külön vizsgálat tárgyát képezte a Budakörnyéki Járásbíróóságon előregedett kötelmi perek elhúzódása okainak feltérképezése, amelynek keretében egyeztettem a Budakörnyéki Járásbíróóság elnökével, e tárgyban tanácselnöki értekezlet megtartására, valamint az érintett járásbíróósági bírák számára a tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetésére került sor.

3.3.2. Célvizsgálatok

A járásbíróóságokat érintő két célvizsgálat elrendelését kezdeményeztem 2018-ban, mindkét vizsgálat az eljárások elhúzódását érintette. Vizsgáltuk a szünetelési gyakorlat, valamint a hatályon kívül helyezési gyakorlat hatását az eljárások elhúzódására. Mindkét célvizsgálat eredményeként elkészült a kollégiumvezetői helyzetelemzés.

A szünetelési gyakorlattal kapcsolatos vizsgálat egy járásbíró esetében az eljárások elhúzódásának okai között szubjektív okokat is feltárt, amelynek következményei igazgatási jogkörben kerültek meghatározásra (bírószálon kívüli munkavégzés megvonása, soronkívüli vizsgálat elrendelése). Az idei évben két célvizsgálatot folytattunk le az 5 éven túli ügyek elhúzódása okainak feltárása tárgyában, amely vizsgálatok a törvényszék polgári elsőfokú szakágát érintő ilyen pertartamú ügyek vizsgálatával egyidejűleg kerültek elrendelésre (3.2. pont).

3.3.3. A járásbírószálok ügyelosztási rendjének áttekintése, az optimális módosítások kezdeményezése

Törvényszéki tanácselnökként a másodfokú tanácsom munkájában a hatékonyságot a közös munka átgondolt szervezésével akként is biztosítottam, hogy a tanácsba beosztott bírák között a referáda nagyobb részét kitevő eljárásokon kívüli egyéb – kisebb számban intézett – ügyekben a kezdetekben előadói szakosodást vezettem be egyes új ügycsoportokra, amely lehetővé tette az ügy előadója tudásának elmélyülését egy-egy területen, valamint a jogszabályi környezet és a bírói gyakorlat kimerítő felkutatását az adott ügyben. Ezzel gyorsabban alakult ki az ítélezés gördülékenységet biztosító rutin, amellyel a befejezések számát is emelni lehetett. Ez a munkamegosztás a tanácsba beosztott bírák munkáját, felkészülését megkönnyítette, a leterheltségüket valamelyest enyhítette, mert a vonatkozó jogszabályi környezetet, bírói gyakorlatot felkutató munka a tanács tagjai között megoszlott.

A BKT Polgári Kollégiumában működő másodfokú tanácsok és egyesbírák esetében a célszerű és optimális szakosodás megvalósul, erre a kezdetektől nagy gondot fordítok. Az ítélezés időszerűségét és megalapozottságát, a jogalkalmazás egységességét, továbbá az eltérő jogi álláspontok könnyebb közelítését az szolgálja, ha egy-egy ügycsoportot minél kevesebb tanács/bíró intéz.

A járásbírószálok megalapozottsági mutatói, illetve az ügyelosztási rendek néhány járásbírószálok esetében arra engedtek következtetni, hogy az ügyek érkezésének sorrendje szerinti teljesen automatikus szignálási rend nem kedvez az ítélezés színvonalának, amely a bírák hangulatára, önbizalmára kihatással van. Ezért kezdeményeztem ezeken a járásbírószálokon szakmai-igazgatási értekezletek megtartását és valamennyi bíró kolléga bevonásával annak áttekintését, megbeszélését, hogy a jelenlegi ügykiosztás esetleg mennyiben módosítható az *időszerűség* és a *megalapozottság* érdekében úgy, hogy az *arányos munkaterhelés* is biztosított legyen.

A kezdeményezésemben az is megerősített, hogy több, különösen az automatikus szignálási rendet alkalmazó bíróságoknál ítélező járásbírószálok kollégától hallottam, hogy szívesebben szakosodna egy-két ügycsoportra, ahelyett, hogy a figyelmét ennél több ügycsoportban osztja meg. Ismert, hogy a bírácoknak vannak „kedvenc” jogterületei, illetőleg számukra kevésbé kedvelt ügycsoportok.

Ezért két, automatikus ügykiosztási rendet követő járásbírószálok – a Ceglédi Járásbírószálok és a Nagykáti Járásbírószálok – tekintettem át először a bírákkal és igazgatási vezetőjükkal közösen a járásbírószálok ügyelosztási rendjét. Kiderült, hogy a bírák döntő többségének igénye van arra, hogy egyszerre ne intézzen mindenféle ügyet, a kisebbségnek is csupán annyiban voltak fenntartásai, hogy a szakosodás esetén biztosított lesz-e az arányos munkateher. Azóta mindkét járásbírószálok megszüntette az érkezés szerinti automatizmust, és a bírák érdeklődési körének leginkább megfelelő szakosodást vezetett be ügycsoportok szerint. Ez azt igazolja, hogy olyan járásbírószálokon is lehetőség van az észszerű szakosodásra, ahol 3-5 fő polgári bíró ítélezik. A változástól hosszabb távon a megalapozottsági mutatók javulását várom, de

már most megelégedéssel tölt el a járásbíró kollégáim pozitív visszajelzése. Az ezzel kapcsolatos jövőbeni elképzeléseimre a pályamű 4.1. pontjában, az ítélkezés időszerűsége és magas szakmai színvonala cím alatt térek ki.

3.3.4. Látogatások a járásbíróságokon

A járásbíróságok kapcsán gyakorolt feladatkörök ellátásában közreműködő – szakmai-igazgatási feladatokkal megbízott - törvényszéki tanácselnök kíséretében a járásbíróságokat meglátogattam, több járásbírószágon kétszer is megfordultam. Az időközben kihirdetett járványügyi veszélyhelyzet miatt a Nagykőrösi Járásbírószágra nem jutottam el, de annak elnökével többször értekeztem telefonon. Fontosnak tartottam, hogy ne csupán a járásbírószágok vezetőivel, hanem valamennyi polgári ügyszakos bíróval beszélgessek arról, hogy az ítélkezési tevékenysége - az időszerűség és megalapozottság érdekében – milyen személyre szabott eszközökkel támogatható (pl. tárgyalási kedvezmény, a tárgyalat ügyek összetételének módosítása, szakmai segítség).

A helyi szakmai-igazgatási értekezleteken az adott bíróság létszámhelyzetét és a folyamatban lévő ügyek pertartam szerinti megoszlását áttekintettük, valamint a bírakkal a felmerülő nehézségeket átbeszéltük. Az egyes jogterületeken való elmélyült tudás megszerzése érdekében kezdeményeztem az érkezés szerinti automatikus szignálási rend megszüntetését és a bírák ügycsoportokra való szakosítását az ügyelosztási rendek módosításával. A létszámhelyzet rendeződésével szinte minden járásbírószágon elmozdulás történt ennek megvalósítására.

Az OBH előregedett ügyekkel kapcsolatos célkitűzésének megvalósulását is szem előtt tartva felhívtam a helyi igazgatási vezetők és a bírák figyelmét a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015.(XI.30.) OBH utasítás 102.§ (1) bekezdésében foglalt lehetőségre a tárgyalásokra való alaposabb felkészülés biztosítása, illetve egy-egy nagy ügyben a szakszerű ítélet megírása érdekében. Javaslatot tettem továbbá az elhúzódó ügyekben perstratégia kidolgozására.

A járásbírószágok szakmai munkába való fokozottabb bevonása érdekében kezdeményeztem a kollégium választott tagjai számának 6 főről 15 főre történő bővítését, mely ügyrendmódosítást a 2019. július 4-i rendkívüli kollégiumi ülés 10 fő erejéig támogatta. A 2019. december 6-i kollégiumi ülés a 10 tagot, a korábbi mandátumok lejártára is figyelemmel megválasztotta. Ezzel is nőtt a járásbírószágok képviselte és részvétele a kollégium szakmai tevékenységében. A szervezeti átalakulással - lévén, hogy a megválasztott 10 tagból 2 fő munkaügyi bíró – a választott tagok száma 8 főre csökkent.

Felújítottam azt a 2015. évi kollégiumvezetői intézkedést is, hogy a járásbírószágokon havonta egy alkalommal kerüljön sor szakmai értekezletek megtartására, melyeknek képezzék a tárgyat a Pp. alkalmazásával kapcsolatos problémák is. Előírtam, hogy az ezekről készült emlékeztetőket a járásbírószágok havonta küldjék meg a részemre, hogy az elsőfokú bíróságok aktuális jogalkalmazási problémáit összegezhessem, és a támogatást biztosíthassam.

A kollégium szakmai honlapjának megújítása, a szakmai anyagok feltöltése is segíti a járásbírószágok bíráinak ítélkezési tevékenységét.

A vezetőtársaim is megfordultak több járásbírószágon, részben igazgatási jogkörben, részben szakmai támogatás céljából. A járásbírószágon tapasztalataiból mi is sokat hasznosítunk és fordítunk mások javára, amikor a mások által is kamatoztatható javaslatokat, ötleteket továbbítjuk más járásbírószágon felé. Ha egy járásbírószágon valamilyen téren anomáliát jelez, fontosnak tartom, hogy minden járásbírószágon tekintetében tisztázzam, hogy a jelzett probléma felmerül-e.

3.3.5. Helyi képzések, szakmai műhelymunka, kiscsoportos szakmai konzultációk

A szakmai programok megszervezése során 2018-ban az új Pp. gyakorlati alkalmazásának elősegítésére, gördülékennyé tételére, valamint az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás megkönnyítésére helyeztem a hangsúlyt. A fakultatív képzések (workshopok) mellett kötelező, kifejezetten gyakorlati jellegű szakmai műhelymunkákat is szerveztem a járásbírószágon bírák számára.

A Pp. hatályosulásának folyamatát helyi Pp. munkacsoport segítette, amelynek felállítását 2018 januárjában kezdeményeztem. A munkacsoport működésének koncepcióját az OBH elnöke által a BKT-re kirendelt Pp. koordinátorral közösen készítettük el. A munkacsoport tagjai között voltak törvényszéki bírák és járásbírószágon bírák, továbbá közigazgatási és gazdasági ügyszakos bíró is. A havonta legalább egyszer ülésező munkacsoport két évig (2018-2019) működött, amely alatt a gyakorlatban felmerült problémákat becsatornázták, megvitatták, szakmai anyagokat készítettek, amelyeket minden bíró számára hozzáférhetővé tett. A munkacsoport elnökeként a vitás kérdéseket kollégiumi ülés elé terjesztettem, a Pp. koordinátor pedig közvetítette azokat a Pp. hatályosulását elősegítő országos munkacsoportba.

A Pp. tárgyú képzések témáinak kiválasztása során minden esetben figyelemmel voltam arra, hogy aktuálisan hol tart a Pp. gyakorlati alkalmazása, emellett az általános szabályok mellett külön figyelmet fordítottam a Pp. különleges eljárási szabályainak értelmezési kérdéseire is. Vezetőtársaimmal hatalmas erőket mozgósítottunk, az együttműködésnek, a közös gondolkodásnak minden civilisztikai ügyszakos bíró aktív részesévé vált, amelyet a jövőre nézve is szeretnék fenntartani.

Az új Pp. alkalmazásának segítése mellett ügyeltem arra, hogy a bíránk szakmai ismereteinek gyarapítását az *anyagi jog egyes területein* is támogassuk. A kollégium bírának közreműködésével workshopokat tartottunk a *hibás teljesítés, a biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos perek, a sérelemdíj jogintézményének anyagi- és eljárási jogi gyakorlata, valamint a családjogi perek több ügycsoportja tárgykörökben*. A családjog anyagi és eljárási szabályai tárgyában tartott workshopon részt vett a Kúria családjogi tanácsa is.

A kollégiumban – a másodfokú tanácsok vezetésével - *kiscsoportos szakmai konzultációkra* 2018-ban és 2019-ben is két alkalommal került sor a *devizaperek*, valamint a *családjogi perek* vitele tárgyában, amelyekre – kötelező részvétellel - olyan járásbírószágon bírát hívtam meg, akik az adott ügycsoportot intézik. Ebben az évben pedig a *dologi jogot* tárgyaló másodfokú tanács tartott egy alkalommal konzultációt a Váci Járásbírószágon.

Nagy kihívást jelentett az elektronikus kapcsolattartásra való átállás. Ezen a téren 2018. január 1-jén bekövetkezett változások (eljárási jogi, ügyviteli), a cégkapu és a rendelkezési nyilvántartás bevezetése, a kapcsolattartás peren kívüli eljárásokra való kiterjesztése, valamint a BIIR funkciók bemutatása tárgyában az ÜKE kapcsolattartó *három alkalommal* tartott egész napos képzést három célcsoport - helyi kulcsfelhasználó tisztviselők és irodai dolgozók, helyi kulcsfelhasználó bírák és vezetők, valamint a civilisztikai ügyeket intéző

bíróági titkárok – részére. A helyi kulcsfelhasználók beszámolóai alapján feltárára kerültek a járásbíróóságok közötti eltérő ügyviteli-munkaszervezési gyakorlatok, valamint az eltérés okai.

3.3.6. Regionális szakmai értekezletek

A törvényszék elnöke a pályaművében a regionalitás elvének hangsúlyosabb megjelenítését is kitűzte célként. Ennek mentén a kollégium másodfokú tanácsai évenként rendszeresen tartanak *regionális szakmai konzultációkat* a járásbíróóságokon, ez 2018-ban és 2019-ben is megvalósult, egy-egy ilyen szakmai programon két vagy három járásbíróóság polgári ügyszakos bírái vesznek részt. A konzultációkról emlékeztető/kjegyzőkönyvek készülnek, amelyek az intranetes oldalon a szervezet többi tagja számára is hozzáférhetőek. Jómagam is tartottam egy regionális szakmai értekezletet a Ceglédi Járásbíróóságon családjog tárgykörben, ahol jelen voltak a Nagykáta és a Nagykőrösi Járásbíróóság polgári ügyszakos bírái és bíróági titkárai. A járványügyi veszélyhelyzet alatt Skype értekezlet keretében került megtartásra egy regionális szakmai értekezlet.

3.3.7. A támogató bíró

A „hatályon kívül helyezés hatása az eljárás elhúzódására” tárgyú, a járásbíróóságokra 2018-ban elrendelt célvizsgálat eredményeként elkészült kollégiumvezetői helyzetelemzésből levont vezetői következtetések részeként tettem javaslatot a támogató bírói intézmény bevezetésére. Meggyőződésem volt, hogy az egyénre, személyre szabott segítségnyújtás, a rendszeres konzultáció megteremtésének lehetősége az ítélkezés időszerűségét és megalapozottságát illetően egyaránt kedvező eredményeket ígér. Támogató bíróra az a járásbíróági bíró tarthatott igényt, akinek az ítélkezési tevékenysége egy meghatározott időszakra nézve folyamatos támogatást tett indokolttá, és részére – az Igazgatási szabályzat 178-183.§-ai által szabályozott időbeli korlátokra tekintettel – instruktorként vagy mentor bíró már nem volt kijelölhető. Támogató bíróként törvényszéki tanácselnök vagy törvényszéki bíró került kijelölésre a támogatott bíró mellé.

Utalok arra, hogy az ötlet onnan ered, hogy én „támogatói” tevékenységet még az Igazgatási szabályzat hatályba lépését megelőzően végeztem egy járásbíróági bíró esetében, amelynek időtartama egy év volt. Ezalatt jelentős fejlődés volt elérhető, tapasztalható. Jó együttműködés alakult ki közöttünk, tárgyalásokat látogattam, rámutattam a tárgyalásvezetési, bizonyítási problémákra, ítéletszerkesztési anomáliákra, átbeszéltük a jogszabályváltozásokat.

A támogató bírói intézmény bevezetését követően a járásbíróági vezetők közreműködésével körültekintően mértem fel, hogy mely bírák esetében lenne indokolt ez az egyéni megsegítés, és az érintett bíró igényli-e azt, továbbá milyen ügycsoportok képezik a referádáját. Célszerűnek láttam ezt olyan bírák tekintetében, akiknek a referádája újabb ügycsoportokkal bővült, akik tartós távollét után kezdték meg újból az ítélkező tevékenységüket, valamint akik polgári szakmai vezetővel nem rendelkező kis létszámú járásbíróóságon állnak szolgálatban. Ilyen esetekben a kiscsoportos szakmai konzultációktól nem várható megfelelő eredmény. Párhuzamosan felmértem azt is, hogy mely törvényszéki bírák vállalnának támogató bírói feladatokat.

Az elmúlt időszakban 14 támogató bíró kijelölésére került sor a támogatást igénylő járásbíróági bírák mellé. A kijelölés hat hónapra szól.

A már előterjesztett támogató bírói összefoglaló jelentésekből kitűnik, hogy a támogató bírák eredményesnek ítélték meg a fél éves együttműködést. Tapasztalataik szerint a konzultációkon elhangzottak megfelelően kerültek a gyakorlatba átültetésre. A bonyolultabb megítélésű ügyekben a jogkérdésre, a lehetségesen alkalmazható anyagi jogi szabályokra való rámutatás gyorsabbá, hatékonyabbá tette a pervezetést, a bizonyítási érdek felismerését, valamint bizonyítási cselekmények lefolytatását, amely az eljárás időszerűségét is kedvezően befolyásolta. Az együttműködés során mód nyílt a vonatkozó bírói gyakorlat áttekintésére, megvitatására is. Ezek mellett a támogatók a bírót munkaszervezési tanácsokkal is ellátták, illetve az előforduló határozatszerkesztési hibákra és hiányosságokra is felhívták a figyelmét.

3.3.8. A járásbírói bíróságok másodfokú gyakorlata kirendeléssel

A kollégium hosszú évek óta olyan módon is segíti a járásbírói bíróságok szakmai fejlődését, hogy általában egy – esetenként több – hónapos kirendelésük mellett a másodfokú tanácsokba kerülnek beosztásra. A kirendelések és a tanácsok kiválasztása során több szempontot veszek figyelembe, így a járásbírói bíróságok ügyforgalmi adatait, a járásbírói bíróságok igényét, valamint a tanácselnökök véleményét.

3.4. A jogász hivatásrendekkel való kapcsolat kialakítása, szélesítése

Az új Pp. hatályosulásának elősegítése érdekében közös workshopot tartottunk a *közjegyzői* hivatásrend képviselőivel, amelynek témája a fizetési meghagyásos eljárás és a peres eljárás kapcsolatára vonatkozó perjogi szabályok gyakorlati alkalmazása volt. A workshopon a Magyar Országos Közjegyzői Kamara képviselőiben közjegyzők is előadást tartottak, illetőleg közjegyzők számára is biztosított volt a részvétel lehetősége. Színvonalas szakmai anyagok készültek, amelyeket minden bíró, a BKT Gazdasági Kollégiuma, valamint több törvényszék polgári-gazdasági kollégiumvezetője számára megküldtem hasznosításra.

2018. októberében a társszakmák közül az *ügyvédek* számára biztosítottunk részvételi lehetőséget Pp. workshopon, amelynek a fogadtatása kedvező volt.

A Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Program keretében két alkalommal hívtam meg a Pest Megyei Kormányhivatal egyik járási hivatalának *gyámügyi* osztályvezetőjét abból a célból, hogy a családjogi bíróságok rálátást nyerjenek arra, hogy a gyámhatóság a gyermekek ügyeinek intézése során miként biztosítja a gyermekek alapvető jogainak érvényesülését. A szakmai programok hozzájárultak a résztvevő bírák ismereteinek gyarapodásához, a látókörük szélesítéséhez.

A 2019. októberi kibővített szakmai kollégiumi ülést az új Ptk. dologi könyvének szabályozása okán a tulajdoni perek alapjai, a tulajdon aktuális kérdései, illetve az ingatlan-nyilvántartási kiigazítási és törlési perek jogértelmezési problémáinak megvitatására szerveztem. A jogterületen jártas két előadót hívtam meg problémafelvető előadásra: Prof. dr. Lenkovics Barnabást, a Győri Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc ÁJK Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszékéről, valamint dr. Kurucz Mihály habilitált egyetemi docenst, az ELTE ÁJK Agrárjogi Tanszékéről. Az előadásokat követően szakmai vitára és konzultációra került sor, amelynek keretében a résztvevők megvitatották a téma bírói gyakorlatában aktuálisan felmerülő jogértelmezési és jogalkalmazási kérdéseket. Különösen élénk diskusszió folyt a biztosítéki zálogjogi perek jogalkalmazási, illetve jogdogmatikai többértelműsége körül.

3.5. Együttműködés más törvényszékekkel

Más törvényszékekkel való együttműködés szélesítésére törekszem. A 2018. őszi – anyagi jogi és eljárásjogi kérdésekkel egyaránt foglalkozó - szakmai kollégiumi ülésre meghívtam a Fővárosi Ítéltábla és több törvényszék szakmai vezetőjét, továbbá a Kúria egyik szaktanácsát. A kollégiumi ülés jegyzőkönyvének kivonatát, valamint további szakmai anyagokat (pl. a közjegyzőkkel közös workshop szakmai anyagát) megküldtem valamennyi résztvevő számára. Több látogatást tettem a Kecskeméti Törvényszéken, valamint a Miskolci Törvényszéken. Egy alkalommal részt vettem a Balassagyarmati Törvényszék szakmai kollégiumi ülésén. A kollégiumvezetőkkel való együttműködés részeként szakmai és igazgatási anyagokkal is segítjük egymás munkáját.

3.6. Együttműködés a BKT többi kollégiumával

Kedvezően alakul a kollégium munkakapcsolata a BKT Gazdasági Kollégiumával. A Gazdasági Kollégium vezetője szakmai kollégiumi ülésünkön vett részt, mint ahogy én is eleget tettem a kollégiumi ülésre való meghívásának. Több helyi képzést közösen szerveztünk és bonyolítottunk le. A Gazdasági Kollégium vezetőjével rendszeres megbeszéléseket tartottunk az együttműködésünk bővítésének lehetőségeiről. A Gazdasági Kollégium tanácselnöke állandó meghívottként részt vett a tanácselnöki értekezleteken, részére az előkészítő anyagok rendszeresen megküldésre kerültek. A BKT Büntető Kollégium vezetőjének meghívására az idei évben részt vettem a Büntető Kollégium ülésén, amelyre szakmai tájékoztatóval készültem „a büntető ítélet polgári jogi igényre vonatkozó megállapításai” témakörben.

3.7. Az országos programokban való részvétel

Az Igazgatási szabályzatban a bíróságok szolgálató jellegének erősítése érdekében kaptak helyet az országos programok, amelyekhez fűződő hozzáállásom kezdeményező és tevékeny volt. Ezek közül a bírósági közvetítésre vonatkozó szabályok 2020. április 1-től, míg a többi programra előírt szabályok 2020. július 11-től kerültek hatályon kívül helyezésre.

3.7.1. Bírósági közvetítés

A BKT illetékességi területén a bírósági közvetítést bírák és bírósági titkárok végzik. A bírósági közvetítők egyéb tevékenységeire, valamint a közvetítői tevékenység időszerűségének követelményére figyelemmel a mediációs koordinátornak az ügyek kiosztása során szem előtt kell tartania az arányosságot. A törvényszék illetékességi területén jelenleg a Polgári Kollégiumban, a Budaörsi Járásbíróságon, a Váci Járásbíróságon, a Nagykovácsi Járásbíróságon és a Gödöllői Járásbíróságon jár el bírósági közvetítő. Az előző mediációs koordinátorral együttműködve, az arányosság biztosítása érdekében vizsgáltuk a titkárok leterheltségét, ennek keretében azt, hogy egy meghatározott időintervallumban mennyi volt a bírósági közvetítés iránti kérelmek száma, valamint, hogy emellett a titkárok milyen ügyszakban tevékenykednek, illetve milyen feladatokat látnak el.

3.7.2. Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás

Az OBH Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Munkacsoport tagjaként aktívan működtem közre azoknak az anyagoknak az elkészítésében, amelyek megkönnyítik a gyermekek számára a bírósági eljárásokban való részvételt, illetőleg elősegítik az érdekeik érvényesülését. Emellett a gyermekközpontú igazságszolgáltatás törvényszéki koordinátoraként nagy jelentőséget tulajdonítok annak, hogy a gyermekek jogai az eljárások során érvényesüljenek, és olyan szakmai programokat szervezzek, amelyek a családjogi bírák érdeklődését felkeltik. 2018-ban és 2019-ben több workshopot is tartottunk, amelyeken számos – a családjogi ítélkezést elősegítő és a családjogi bírák látókörét szélesítő – témát érintettünk. Foglalkoztunk a kapcsolattartás bírói és gyámhatósági gyakorlatban felmerülő problémáival, a családjogi ítélkezésben mutatkozó aktuális anyagi jogi nehézségekkel, a bírósági mediáció jelentőségével, a gyermekvédelem alapkérdéseivel, a határon átnyúló családjog alkalmazásának gyakorlati kérdéseivel, a gyermekek egészségügyi jogainak érvényesülésével, valamint a negatív gyermekkori élmények hatásaival a szenvedélybetegségek kialakulására. A workshopok anyagát, prezentációit minden bíró számára hozzáférhetővé tettem.

3.7.3. Nyitott Bíróságok Program

A kollégium egyik tanácselnöke évek óta – évente több alkalommal - tart interaktív osztályfőnöki órát nyolcadik osztályos tanulóknak. Az osztályfőnöki órák szerkezete a Nyitott Bíróságok Program elemein alapul: hatalmi ágak szétválasztása, jogszabályi hierarchia, igazságszolgáltatás működése, bírói hivatás, főbb ügycsoportok. Ezek mellett az órák alatt érintésre kerülnek a kiskorú gyermekek általános jogai és kötelességei a polgári jog és a büntetőjog területén.

A kollégium egy másik tanácselnöke 2018-ban nyílt napot tartott a BKT Székházban egy középiskolai osztály számára. A program keretében tájékoztatást adott a polgári per céljáról, menetéről, megmutatta a hallgatóknak az ügyfélcentrumot és a kezelőirodákat. A diákok egy tárgyalást is meglátogattak, amelyen felmerült jogi probléma anyagi jogi alapjairól is tájékoztatást kaptak.

3.7.4. Tanúgondozás

A BKT kiemelt fontosságúnak tartja a Tanúgondozás és Áldozatvédelem Országos Programban való aktív szerepvállalást. A tanúként eljárásjogi jogviszonyba kerülő személyeket segítő célból az ügyfélcentrumban kihelyezésre kerültek az OBH által kiadott központi tájékoztató dokumentumok. A tanúk idézése a tanúgondozásra kibővített tájékoztatással történik. A kollégiumban egy tanúgondozó került kijelölésre, aki a szükséges képzéseken részt vett. A hirdetőtáblán plakát lett kihelyezve, amely tartalmazza a kollégium jogi végzettségű tanúgondozójának nevét, elérhetőségét, az ügyfélfogadás idejét, valamint a „Tanúgondozás és Áldozatvédelem” menüpont helyét a törvényszék honlapján.

„A tanúkkal kapcsolatos jogszabályi háttér a polgári jogban” címmel előadást tartottam a tanúgondozók számára megrendezésre került helyi workshopon 2019. március 26-án.

3.8. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás során figyelemmel voltam az igényekre, amelyekre nézve javaslatokat tettem a törvényszék elnökének. Ez vonatkozik a szakkönyvekkel való ellátásra, valamint az irodaszerekre is. Az ítélező tevékenységet segítő kommentárok beszerzésére figyelmet fordítok. A kollégium kis könyvtárában az alapvető szakkönyvek megtalálhatóak, kölcsönözhetőek. A hiányosságokat figyelemmel kísérem, a jelzésekre reagálok.

A járványügyi veszélyhelyzet és készenlét ideje alatt folyamatosan ügyeltem a kollégium védőfelszerelésekkel való ellátására.

3.9. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

A BKT Székházban lévő ügyfélcentrumban az ügyfelek kiszolgálásához a polgári, a gazdasági, valamint a munkaügyi és a közigazgatási ügyekben valamennyi kezelőiroda biztosít munkaerőt. Az igazságügyi alkalmazottak beosztása, a helyettesítés megszervezése az irodavezetők feladata. Az ügyfélcentrumban minden igazságügyi alkalmazottnak a BIIR-be betekintési jogosultsága van valamennyi ügyszakhoz, és rendelkezésükre áll egy bélyegző készlet, amellyel a beadványokat minden ügyszakban érkeztetni tudják. Külön nyomtatványok lettek rendszeresítve az irattanulmányozás céljára, valamint a másolatok igénylésére. Ezek a nyomtatványok minden olyan adatot tartalmaznak, amely lehetővé teszi, hogy azokat az iratba az intézkedést követően lefűzzék. Az irattanulmányozást az ügyfélfogadást végző igazságügyi alkalmazottak ellenőrizni tudják. Az ügyfélcentrumban a felek részére számtalan tájékoztató anyag áll rendelkezésre (pl. mediáció, adósságrendezés).

3.10. Selejtezés

A Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára 2020 januárjában megkereste a Budapest Környéki Törvényszék elnökét azzal, hogy 1993. évvel bezárólag a törvényszék maradandó értékű iratait át tudja venni. A Polgári Kollégium részéről a selejtezés előkészítését, az iratmennyiség külső irattárban történt felmérését követően a törvényszék elnökénél indítványoztam a selejtezés elrendelését, valamint javaslatot tettem a selejtezési bizottság tagjaira. Az elnöki jóváhagyást követően a selejtezési bizottság a maradandó értékű iratok kiválogatását az általam megbízott igazgatási vezető felügyelete mellett, a 2020. június 5-20-ig terjedő időszakban több mint 6.000 irat tekintetében elvégezte. A levéltár általi jóváhagyásig a kötegelte iratok bedobozolását, majd a levéltárnak történő átadásukat várhatóan 2020. szeptemberben tudjuk elvégezni.

3.11. Egyéb szakmai, előadói tevékenységem az utóbbi két és fél évben

A kollégiumvezetői tevékenységem ideje alatt a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásaira több vitaanyagot készítettem.

Előadást tartottam a Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás koordinátorainak országos értekezletén.

Részt vettem a Debreceni Ítéltábla országos családjogi workshopján, ahol „a vagyonmérleg” témakörben mutattam be a BKT gyakorlatát.

A Májbetegekért Alapítvány 2019. évi Kongresszusán „a gyermekvédelem bírói szemmel” címmel tartottam előadást.

A Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás 2019. évi Országos Konferenciáján a „Kapcsolattartás a gyermekkel” cím alatt vettem részt előadóként.

A Magyar Igazságügyi Akadémián 2020. februárjában központi előadója voltam a 2020. március 1-től bírósági hatáskörbe került kapcsolattartás végrehajtása nemperes eljárást bemutató szakmai programnak.

A Minőségi ítélezést elősegítő családjogi képzés keretében 2020. júliusában ugyancsak a Magyar Igazságügyi Akadémia szervezésében elektronikus tananyagot készítettem, amely az OBH Coospace e-learning rendszerében jelent meg.

Az OBH Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Munkacsoport tagjaként (2019-2020) családjogi szakmai anyagok kidolgozásában vettem részt.

3.12. A járványügyi veszélyhelyzet és a speciális jogrend

A 2020-ban kialakult járványügyi veszélyhelyzetben a vezetőtársaimmal nagy hangsúlyt fektettünk a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eljárási szabályok kapcsán felmerülő gyakorlati kérdések megvitatására. Fontosnak tartottuk, hogy a módosításokra azonnal reagáljunk, az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás érdekében szakmai egyeztetéseket tartottunk járásbírói és törvényszéki szinten egyaránt. A törvényszéki és a járásbírói bírák közreműködésével határozatminták is kidolgozásra kerültek, amelyek valamennyi törvényszéki, járásbírói bírósági titkár számára elérhetővé váltak.

Tekintettel a 47.SZ./2020. OBHE határozatban foglaltakra, a szakmai konzultációkat a személyes jelenlét mellőzésével, telekommunikációs eszköz (Skype) használatával folytattuk le. Alapvetően ezt a módot kívánom fenntartani az egészségügyi készenlét ideje alatt is.

4. Tervek, célkitűzések és azok megvalósításának ütemezése

4.1. Az ítélezés időszerűsége és magas szakmai színvonala

Magyarország Alaptörvénye 25. cikkének (1) bekezdése alapján a bíróságok által ellátott igazságszolgáltatási tevékenységgel szembeni követelmények az Alaptörvény XXIV. cikkében lefektetett alapvető jog érvényesülését hivatottak szolgálni. Eszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok *reszrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn* belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. A jogvitájukat peresítő jogalanyoknak alapvető joga van az élethelyzetük, az anyagi viszonyaik bíróság általi gyors rendezésére.

A magas színvonalú – az anyagi és eljárási szabályoknak megfelelő – ítélezési tevékenység és az eljárások ésszerű határidőn belül történő lefolytatása a stratégiai célok élére kerültek, a kiemelt jelentőségükre tekintettel.

A jogvita célirányos, mielőbbi eldöntése a bírakkal szemben etikai követelmény is. A bírák Etikai Kódexe a 4. cikk (1) bekezdésében rögzíti, hogy a bíró a részére kiosztott ügy célirányos és észszerű határidőn belüli lezárására törekszik, a munkáját felkészülten, szorgalmasan, kellő szakmai alázattal végzi.

Az Igazgatási szabályzat 23. § (3) bekezdése szerint az igazgatási intézkedésre jogosult személy igazgatási jogkörében jogosult és köteles minden olyan intézkedést megtenni, amely *a hatékony és időszerű ítélkezési munkát és az eljárások észszerű határidőn belüli befejezését* elősegíti, továbbá biztosítja az arányos munkateher-elosztást.

Az ítélkezés időszerűsége és annak hatékonysága (megalapozottsága) szoros kapcsolatban vannak egymással. A megalapozottság kihat az időszerűség alakulására. A hatályon kívül helyezések száma/aránya az ítélkezési tevékenység színvonalának olyan fokmérője, amely kihatással van az ügyek időszerű elbírálására is, hiszen az eljárások megismétlése értelemszerűen azok elhúzódását eredményezi.

A bírák magas szakmai színvonalú ítélkezési tevékenységének támogatása egyrészt az egyes ügyek intézéséhez szükséges szakmai ismeretek gyarapításának elősegítésével, másrészt a bírósági vezetői jogkörből fakadó mozgástér adta lehetőségek kihasználásával biztosítható.

A bírónak az ítélkezése során minden folyamatban lévő ügyében szem előtt kell tartania a megalapozottság és az időszerűség követelményét. A bírák számára az ehhez szükséges támogatást, háttérrel szervezeten belül meg kell teremteni. Álláspontom szerint ennek *alappillérei: a személyi és a tárgyi feltételek, a harmonikus munkahelyi légkör, az arányosság, az egyénre szabott kedvezmények* (pl. egy-egy bonyolultabb ügyre való felkészülést biztosító tárgyalási kedvezmény), valamint a *szakmai támogatás*. Ezeknek a feltételeknek a biztosítását mindig szem előtt tartottam, amelyet a jövőre nézve is irányadónak tekintek.

A bírói munkához szükséges személyi feltételek akkor adóttak, ha a törvényszék illetékességi területén az érkezett ügyek feldolgozásához szükséges, és az egyes szervezeti egységek között az ügyek érkezéséhez viszonyítva arányosan elosztott bírói állomány áll szolgálatban, akiknek az ítélkezését magas szinten képzett, kellően felkészült igazságügyi alkalmazottak segítik. A kiegyensúlyozott, magas színvonalú ítélkezési tevékenységhez jól felszerelt helyiségekre (bírói dolgozószobákra, tárgyalótermekre), a jogszabályokhoz és a szakkönyvekhez való hozzáférésre, korszerű számítástechnikai eszközökre, műszaki cikkekre, és harmonikus munkahelyi légkörre van szükség.

A terhelés arányosságát nem csupán az adott szervezeti egység keretein belül (az ügyelosztási rendek célszerű kialakításával), hanem a törvényszék egész területén biztosítani kell, szükség esetén a munkateher kiegyenlítését célzó kirendelésekkel. Hosszabb távon célom, hogy ennek érdekében továbbra is folyamatosan figyelemmel kísérjem a járásbíróságok ügyforgalmi adatainak és létszámhelyzetének alakulását, és azok elemzésével a változásokhoz igazodva tegyek jelzéseket, javaslatokat a törvényszék elnöke felé.

Az ügyelosztási rendekben teremthető meg a szervezeti egységen belüli arányosság, amely befolyásolóan hat az ítélkezés időszerűségére és megalapozottságára. A Bszi. – 2019. évi CXCVII. törvénnyel módosított, 2020. április 1-től hatályos - 10. § (3) bekezdése szerint az ügyelosztási rend kialakítása és felülvizsgálata során figyelemmel kell lenni különösen az ügyek jelentőségére, munkaigényességére, az ügyérkezés statisztikai adataira, az arányos munkateher megvalósítására, a bíráskodás időszerűségének követelményére, az egyes bírák különös szakértelmére, az ügy tárgya szerinti szakosodásra.

Az igazgatási szabályzat 116. §-a sorolja fel az ügyelosztási módszereket, amelyek közül több együttesen is alkalmazható. Az ügyelosztási rendnek kiszámíthatónak és átláthatónak kell lennie, de az ügyelosztási technikák variálhatók, amely mozgásteret biztosít a bírósági vezetőnek. Az ügyelosztási rend elkészítése és az ügyek kiosztása során ügyelnie kell a szervezeti egységbe beosztott bírák terhelésének *arányosságára*, és mihelyt aránytalanságot észlel, a *munkaterhet ki kell egyenlítenie*. A bíró ügyterhe a folyamatban lévő *ügyeinek számával* és az *ügyek súlyával* (súlyszámával) együttesen mérve mutat valós képet, és hasonlítható össze más bírák terhelésével. Másik bíróhoz képest alacsonyabb számú folyamatos ügygel rendelkező bírónak a munkaterhe – a referádáját képező ügyek súlyát tekintve – akár nagyobb is lehet a magasabb ügyszámmal dolgozó bírónál.

Az eljárások észszerű határidőn belüli befejezése érdekében a jövőre nézve hosszabb távon és folyamatosan kiemelt feladatnak tekinteném a járásbíróságok ügyelosztási rendjeinek figyelemmel kísérését, és azok elkészítéséhez, módosításához támpontokat adnék, felhasználva azokat a jó megoldásokat, amelyeket más járásbíróságokon az idő igazolt. Rövidebb és hosszabb távon is vizsgálnám a módosításokkal elért eredményeket, illetve azt, hogy van-e szükség további korrekciókra, amelyeket szükségessé tehet a létszámhelyzet alakulása, a bírói kompetenciák változása, valamint az ügyforgalmi adatok alakulása.

Álláspontom szerint kiemelt jelentősége van a bírák lehetőség szerinti szakosodásának egy-két ügycsoportra, amely megvalósulhat – igény és lehetőség szerint – akár rotációs rendszerben is. Az a fontos, hogy egy aránylag hosszabb időszakban a bíró figyelme ne sokféle ügycsoport között legyen megosztott. A tapasztalataim szerint a bírák többsége szívesen szakosodik egy-két-három ügycsoportra, az Igazgatási szabályzat 116. § (1) bekezdés f) pontja szerint, akiknek ezt biztosítani kell, amennyiben azt a szervezeti egységen belül a *bírói kompetenciáknak* (képzettség, képesség, rátermettség) és a *bírói preferenciáknak* az összehangolása lehetővé teszi. Ezek mellett jelentősége van az egyes ügycsoportok intézésében eltöltött bírói gyakorlati időnek, vagyis a *bírói tapasztalatnak*. Ez a három szempont lehet irányadó a bírói referáda összeállítása során.

Az ügycsoportok szerinti szakosodás a járásbíróságok polgári ügyszakában három bíró mellett is eredményesen megvalósítható. Ezt a Budapest Környéki Törvényszék illetékességi területéhez tartozó Nagykáta Járásbírószágon három polgári ügyszakos bíró mellett kialakított, az Igazgatási szabályzat 116. § (1) bekezdés f) pontja szerinti ügyelosztási rend alapján történő ítélezés kedvező tapasztalatai igazolják.

Szorgalmazni kívánom, hogy a kezdő bírák referádája kezdetben egy-két ügycsoportot öleljen át, később pedig az ítélezésük eredményessége, a gyakorlati rutin függvényében – vagy igény esetén – fokozatosan bővíthető legyen. Bíróként különbözőek vagyunk, eltérő igényekkel. A bírák egy része egy-két ügycsoportban hosszú évekig, évtizedekig szívesen dolgozik, élvezve a fokozottabb elmélyülés lehetőségét, míg mások egyre több ügycsoportban szeretnék magukat kipróbálni. Mindenki számára vannak preferált jogterületek, valamint kevésbé kedveltek. Mindezeket kell szinkronba hozni az adott szervezeti egység érdekeivel, az ítélezés magas színvonalával és időszzerűségével.

Kétségtelen tény, hogy a szakosodás mélyíti a bírói jártasságot, egy-egy jogterület alaposabb ismeretét eredményezi kisebb munkabefektetéssel, amely nagymértékben növelheti a munkakedvet, az ítélezés eredményességét, ennek következtében pedig a bíró önbizalmát.

Az ítélezés egységességének követelménye jobban érvényesül, ha a bírák az egyes ügytípusok bírói gyakorlatában biztonsággal mozognak. Nem várható el, hogy a bíró sokféle ügycsoportban és az átlagot jóval meghaladó ügyszámmal hatékonyan és önbizalommal telve dolgozzon.

A bonyolult, elhúzódó ügyek tekintetében biztosítható kedvezmény a kitűzési gyakorlat támogatása lehet, amelyet az Igazgatási szabályzat 102. § (1) bekezdése tesz lehetővé. Erre már törvényszéki és járásbírói szinten is felhívtam a vezetőket és a bírák figyelmét, mert álláspontom szerint az ilyen ügyekre fordított egyszeri nagyobb időráfordítástól az időszűrési és megalapozottsági mutató javulása várható.

Az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák az ügyelosztási rend által meghatározott ügycsoportban heti rendszerességgel két napon ítéleznek. A bíró éves tárgyalási kötelezettsége 80-85 nap. Az igazgatási szabályzat 102. § (1) bekezdése szerint a tárgyalási napok arányos elosztásától a munkáltatói jogkört gyakorló bírósági elnök engedélyével lehet eltérni. Ez azt jelenti, hogy egy-egy nehezebb ügyre való felkészülés esetén biztosítható a bíró számára tárgyalási mentesség azzal, hogy a kiesett tárgyalásokat az adott évben pótolni kell.

Az ügyek gyors befejezése érdekében az a kitűzési módszer is támogatható, hogy egy ügyet a bíró folyamatosan több tárgyalási napon keresztül tárgyaljon. Ha például az ügyre való felkészülés egy hetet vesz igénybe, és a következő héten a bíró az adott ügyben négy tárgyalási napot tart (pl. „sokszereplős ügyekben” a felek és a tanúk meghallgatása), a tárgyalási kötelezettségét két hét időtartamra teljesíti, amely alatt egy ügyre koncentrálhat. Ezáltal az ügy pertartama jelentősen lerövidülhet.

Példaként említem, hogy a törvényszék elsőfokú szakágában egy bíró kolléga több terjedelmes, bonyolult 5 éven túli ügyet vett át átosztással, amelyek feldolgozására tárgyalási kedvezményben részesült. A jövőre nézve ezt a lehetőséget népszerűsíteni kívánom a törvényszék elsőfokú szakágában és a járásbíróságokon egyaránt. A bírák bevonásával szükséges kiválasztani azokat a megoldásokat (tárgyalási kedvezmény, a tárgyaló ügyek összetételének módosítása), amelyek segítik az eredményes ítélezést.

A folyamatosan változó jogszabályi környezetben az ítélezés egységessége, magas szakmai színvonala a bírák széleskörű képzésével, szakmai fórumok tartásával, önképzésre való ösztönzéssel, az ítélezést anyagi jogi és eljárásjogi szempontból segítő, támpontokat nyújtó segédanyagok, gyakorlati útmutatók készítésével, valamint az ítélezési tevékenység sokrétű véleményezésével, a feltárt hiányosságok kiküszöbölésének személyre szabott támogatásával biztosítható. Ezekre eddig is nagy figyelmet fordítottam, én magam is több segédanyagot, gyakorlati útmutatót készítettem a bírák számára.

A családjogi bírák szakmai ismereteinek gyarapításához, a látóköruk szélesítéséhez járulhatnak hozzá az egyes ügyek szakszerű és gyors vitelét elősegítő, speciális (pl. pszichológiai) ismereteket közvetítő képzések, valamint az ítélezést segítő, támpontokat adó segédanyagok.

Különösen fontos a szakmai támogatás azokon a járásbíróságokon, amelyeken a hatályon kívül helyezések és a két éven túl folyamatban lévő ügyek aránya a törvényszéki átlagot meghaladja.

Továbbra is az eddig kialakult rendszerben, de folyamatosan új lehetőségeket keresve kívánom fenntartani a bírák szakmai támogatását, egyénekre, kisebb és nagyobb csoportokra célzottan. Az egyéni támogatás jövőbeni indokoltságát a támogató bírói intézmény kedvező tapasztalatai alátámasztják. Az Igazgatási szabályzat 25/2020. (VII. 10.) OBH utasítással módosított 181. §-a értelmében ezt a tevékenységet a jövőben a *mentor* láthatja el, aki lényegében instruktori feladatokat végez. A szakmai megsegítés továbbra is olyan bírák tekintetében lehet célszerű, akik azt maguk igénylik, és akiknek az ítélkezési tevékenysége átmenetileg *folyamatos* támogatást tesz indokolttá. Ez a tapasztalt és felkészült, mentorként felkérhető bírák további terhelését is jelenti (konzultációk, tárgyalások hallgatása), ezért ezt továbbra is valamilyen ösztönzési rendszerre lenne célszerű építeni (pl. díjazás, tárgyalási kedvezmény).

Az ítélkezés feltételeinek biztosítotttsága mellett nem engedhető meg, hogy az ugyanazon bíró előtt folyamatban lévő eljárás szubjektív okokból két éven túlívá váljon, kivéve azokat a bonyolult ügyeket – az ügyek kis hányadát –, amelyek a legnagyobb szakszerűség és hatékonyság mellett sem fejezhető be két éven belül. Az eljárások két éven túli elhúzódásának a bírói hozzáállásra visszavezethető – szubjektív – okait észlelni, és az igazgatási keretek között kezelni kell.

Az összetett, nehéz ügyek esetében lehetőleg biztosítani kell, hogy azokat nagy szakmai gyakorlattal rendelkező bíró tárgyalja. Ennek kapcsán van jelentősége az *ügyek súlyozásának*, két eltérő nehézségű ügy között egyenlőség nem tehető, ezért a bírák *ügyterhe önmagában ügyszámokkal nem mérhető*, nem vethető össze (lásd: 3.1.1. pontban kifejtettek).

A járványügyi készenlét, illetőleg az esetleges újabb járványügyi veszélyhelyzet idején továbbra is célom, hogy a járásbíróságok és törvényszék bírái ítélkezési tevékenységét a rendelkezésemre álló eszközökkel (szervezés, koordináció, tájékoztatás, szakmai támogatás) gördülékennyé tegyem, és a szakmai párbeszéd minden eddigi formáját fenntartsam.

4.1.1. Az ítélkezés időszzerűségének követelménye

A bírói munkateher egyrészt a megelőző időszakról folyamatban maradt, másrészt a vizsgált időintervallumban érkezett ügyek összessége. Amennyit ezen ügyekből nem fejeznek be a bíróságok/bírák a vizsgált időszakban, az folyamatban marad az időszak végén.

Időszzerűségi szempontból egy ügy a 2 éven túlívá válása esetén kerül az igazgatási vezető kiemelt figyelmébe, ugyanakkor fontos, hogy az előregedés megakadályozása érdekében már az 1-2 év között folyamatban lévő ügyek vitelét is nyomon kövessük. Ezért igazgatási jogkörben nem csupán a 2 éven túli, hanem az 1 éven túli ügyeket is egységesen szükséges kezelni, és ellenőrizni a tárgyaláskitűzési gyakorlatot, valamint a tárgyalási napok kihasználtságát.

A kollégiumvezetői megbízásom első évében készített intézkedési terv részeként felállítottam a két éven túli ügyek ellenőrzési nyomvonalát. Az azonos bíró előtt két éven túlívá vált ügyek mellett azoknak az ügyeknek az időszzerű befejezése érdekében tett intézkedéseket is követni kell, amelyek nem azonos bíró előtt öregedtek el. Ezekre vonatkozóan havi rendszerességgel kérek kimutatást a törvényszék elsőfokú szakágába beosztott bíraktól, valamint a járásbíróságoktól.

Az eljárások elhúzódásának hátterében bírói önhibán kívüli – objektív – és bírói mulasztásból eredő – szubjektív - okok állhatnak. Az *objektív okok* közé tartozhat a fluktuációra visszavezethető többszöri ügyátosztás. A fluktuáció szükségszerűen együtt jár az álláshelyek rövidebb-hosszabb ideig tartó betöltetlenségével, az addig befektetett munka egy részének elvesztésével, kihatást gyakorolva az időszerűségi adatok alakulására. A bírák cserélődésének, vándorlásának okai sokfélék, ezek közül kiemelésre érdemes a gyermekvállalás miatti tartós távollét, a karrierépítés, a lakóhelyhez közelebbi álláshelyek eredményes megpályázása, továbbá más bíróságokra pályázás a tartósan nagy munkateher vagy a munkateher jelentős növekedése miatt. Az igazgatási vezetőnek ezek közül a munkateher arányosságára van kihatása az ügyek súlyának és a bírói kompetenciáknak megfelelő ügyelosztási rend kialakításával, az időszakosan mutatózó aránytalanságok azonnali kiküszöbölésével, illetőleg az egyes szervezeti egységek közötti – logisztikai szempontból is optimális – kirendelésekkel. A munkateher alapvetően az ügyérkezési adatok, az ügyminőségi mutatók és a tárgyaló tanácsok számának függvénye.

Az ügyelosztási rendek elkészítése során szem előtt kell tartani, hogy nagyobb ügymennyiség, többféle ügycsoportot magában foglaló referáda a bírói figyelmét jobban megosztja, hiszen minden ügyben tartania kell az eljárási határidőket. Nem szolgálja a bírósági szervezet érdekét, ha kezdő bíróra többéves bonyolult ügyeket nagyobb számban osztanak át, mert a gyakorlatlanság miatt az eljárások nagyobb valószínűséggel húzódnak tovább. Az eljárások elhúzódásához hozzájárulhat a bírói figyelmet megosztó automatikus szignálási rend, amely akadályozza a rutin kialakulását, illetve egyes ügycsoportokban nem teszi egyszerre lehetővé a kellő szakmai elmélyülést és az időszerűség követelményének való megfelelést.

A *szubjektív okok* között élen jár a *felkészülés hiánya*, amely kihat a *téves tájékoztatásra* és a célszerűtlen pervitelre, *felesleges bizonyításra*. A bizonyítási cselekmények sorrendjének célszerűtlen meghatározása is az eljárás elhúzódásához vezethet. Az ügyek előregedhetnek átgondolatlan *kitűzési, halasztási, szünetelési gyakorlat* miatt is. A *határozatok szerkesztésének* mikéntje is hatást gyakorol az időszerűségi mutatókra. Gondolok itt a feleslegesen hosszú, terjengős határozatokra, amelyek más ügyektől értékes órákat vonnak el.

Kétségtelen, hogy vannak olyan ügyek is, amelyek sokrétűek, nehéz jogi megítélésűek, és hatékony pervezetés mellett sem fejezhetők be két éven belül (pl. több ingatlant, cégeket érintő házastársi, illetve élettársi vagyoni jogi perek).

A bírák döntő többségénél az eljárás elhúzódását eredményező szubjektív okokat (ügyintézési késedelem, tájékoztatási kötelezettség nem megfelelő teljesítése, célszerűtlen, nem hatékony pervezetés, indokolatlan halasztási gyakorlat) nem észlelünk, lelkiismeretesen, szorgalmasan dolgoznak. Ezeknek a bírácsoportnak igénye, hogy ne kerüljenek egy megítélés alá azokkal szemben, akiknél a szubjektív késedelem – hasonló leterheltség mellett – visszatérően, több esetben kimutatható.

A családjogi ügyekben az időszerű ítélkezés különösen fontos, mert a szétesett családok gyermekeit a szülők válása lelkiileg mélyen érinti, ezért a gyermekek életében a kiszámíthatóságot, a rendezettségen alapuló biztonságot mielőbb meg kell teremteni. Megengedhetetlen, hogy családjogi perek hosszú évekig elhúzódjának, ezért a családjogi pereket intéző bírák figyelmét több ügycsoport között nem célszerű megosztani.

Az ítélezés időszerűségi mutatóit a 2017., a 2018. és a 2019. évi adatok tanulmányozásával, elemzésével vizsgáltam. **(Megjegyzés: A táblázatokban megjelölt százalékos mérték az előző évhez viszonyított mérték)**

A járásbíróságok polgári és gazdasági peres ügyforgalma (2017)

járásbíróságok 2017	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	17 891	101,68	16 778	97,63	10 498	111,86
gazdasági per	943	89,8	919	81,5	568	104,4

A járásbíróságok polgári és gazdasági peres ügyforgalma (2018)

járásbíróságok 2018	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	14 499	81,04	16 394	97,71	8 603	81,99
gazdasági per	798	84,6	918	99,9	448	78,9

A járásbíróságok polgári és gazdasági peres ügyforgalma (2019)

járásbíróságok 2019	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	15 777	108,8	15 764	96,2	8 616	102,2
gazdasági per	832	104,3	818	89,1	462	103,1

A járásbíróságok polgári és gazdasági nemperes ügyforgalma (2017)

járásbíróságok 2017	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polg-i és gazd-i nemperes	5 522	99,55	5 464	95,68	466	114,22
végrehajtási nemperes	17 918	121,11	18 190	116,76	3 103	91,94

A járásbíróságok polgári és gazdasági nemperes ügyforgalma (2018)

járásbíróságok 2018	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polg-i és gazd-i nemperes	4863	88,07	4810	88,03	519	111,37
végrehajtási nemperes	17 524	97,80	18 478	101,58	2 149	69,26

A járásbíróságok polgári és gazdasági nemperes ügyforgalma (2019)

járásbíróságok 2019	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polg-i és gazd-i nemperes	4 788	98	4 702	98	605	117
végrehajtási nemperes	14 053	80	13 214	72	2 988	139

A járásbíróságokon folyamatban maradt két éven túli peres (polgári és gazdasági) ügyek pertartam szerinti megoszlása

Év	Folyamatban maradt per	Folyamatban maradt peres ügyekből		
		2-3 év közötti	3-5 év közötti	5 éven túli
2017	11066	506	363	151
2018	9051	528	397	153
2019	9078	576	390	180

A járásbíróóságokon a folyamatban maradt polgári peres ügyek száma 2018 végére az előző időszakhoz képest jelentősen csökkent, 10.498-ról 8.603-ra. A befejezésszám kisebb csökkenést mutat. A folyamatban maradt ügyek számának jelentős csökkenése alapvetően az érkezésszám csökkenésével mutat összefüggést, amelynek 2018-ban a 2017. évhez viszonyított százalékos mértéke 81,04 %.

A számadatokból kitűnik, hogy az időszerű ítélkezést alapvetően befolyásoló új anyagi jogszabályok mellett, az ítélkezés időszerűségét egyébként elősegítő új eljárási szabályok, illetőleg az új Pp. és a folyamatban lévő ügyekben még alkalmazandó régi Pp. bírói figyelmet megosztó párhuzamos alkalmazása hatással voltak a befejezések alakulására. Az új Pp. hatályba lépése átmenetileg a jogalanyok „perindítási kedvét” is visszavetette.

Ami viszont a 2019. évet illeti, a Budapest Környéki Törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbíróóságokra összesen 15.777 polgári peres ügy érkezett, amely a törvényszékeket tekintve, a legnagyobb arányú növekedést mutat (az országos 100,9 % átlaggal szemben 108,8 %). Ebből látható, hogy az új Pp. hatályba lépését követően megtorpanó perindítási kedv visszarendeződése 2019-ben a Budapest Környéki Törvényszék területén mutatkozott legerőteljesebben.

A 2019-ben befejezett 15.764 polgári peres ügy 4,1 százaléka 2-3 év közötti (országos átlag: 2,6 százalék), 2,4 százaléka 3-5 év közötti (országos átlag: 1 százalék), míg 0,9 százaléka 5 éven túli (országos átlag: 0,3 százalék). Ebből kitűnik, hogy a járásbíróóságok nagy hangsúlyt fektettek az előregedett – nehezebb megítélésű, munkaigényesebb - ügyek feldolgozására, és igyekeztek megakadályozni a két éven túli ügyek tovább öregedését.

A járásbíróóságokon 2019-ben összesen 8.616 polgári per maradt folyamatban. Az időszerűség követelménye szempontjából az országos átlaghoz képest kedvezőtlenebb kép ezek pertartam szerinti megoszlásában tapasztalható. A folyamatban maradt 8.616 polgári peres ügy 12,3 százaléka két éven túli, ezen belül 2 százaléka 5 éven túli (országos átlag: 6,9, illetve 0,7 százalék). Az előző évet tekintve, 2018 végén 8.603 polgári per maradt folyamatban, amelynek 11,6 %-a volt két éven túli, ezen belül 1,7 százaléka 5 éven túli (országos átlag: 6, illetve 0,7 százalék). Míg a folyamatban maradt két éven túli ügyek aránya jelentősen nem változott az előző évihez képest, addig az 5 éven túli polgári ügyek száma mintegy 20 %-kal nőtt.

A befejezett ügyek megoszlását figyelembe véve, a kedvezőtlen mutató nem a bírói teljesítmények csökkenésével, hanem a jelentősen megnövekedett érkezéssel, valamint a fluktuációval, illetőleg több járásbíróóságon a kezdő bírák számával mutat összefüggést. A tavalyi évben volt olyan járásbíróóság (Szentendrei Járásbíróóság), ahol a polgári ügyszakos bírák egy kivétellel kezdő bírák voltak.

A járásbíróóságok 2020. június havi ügyforgalmi táblázatából kitűnik, hogy 2020. június 30-án 157 darab 5 éven túli polgári peres ügy van folyamatban, amely a járásbíróásági bírácnak az előregedett ügyek mielőbbi feldolgozását célzó jelentős erőfeszítését tükrözi. Ugyancsak csökkent a 2-3 év közötti (520), valamint a 3-5 év közötti (356) folyamatban lévő polgári peres ügyek száma is.

Ami az egy bíróra jutó ügyforgalmi adatokat illeti, az érkezett ügyek száma a vizsgált három évben egyaránt meghaladta az országos átlagot, amely 2017-ben 26,9, 2018-ban 19,4, 2019-ben pedig 18,9 volt. Az egy bíróra eső befejezett ügyek száma is magasabb volt az országos átlagnál (25,5-22,1-19,6). A folyamatban maradt ügyek száma mind a három évben jóval meghaladta az országos átlagot (152-110,6-97,7). Ebből látható a járásbírósági bírák leterheltsége, akik évek óta folyamatosan magas ügyszámmal dolgoznak.

Pályázatom eredményessége esetére célokom, hogy a járásbíróságoknak az eddigi támogatásokat továbbra is biztosítsam magam és a kollégium részéről annak érdekében, hogy az időszerűségi mutatók folyamatosan javuljanak. A munkateher szervezeti egységeken belüli (optimális ügyelosztási módszerek kiválasztása) és a szervezeti egységek közötti (kirendelések) arányosságának megteremtése a szakmai támogatással együtt alkalmasak lehetnek arra, hogy a járásbíróságokon az időszerűségi mutatók a 2020. első félévét meghaladó ütemben javuljanak tovább.

Továbbra is szükséges az azonos bíró előtt két éven túlívá vált ügyek adatlapjának felfektetése és folyamatos vezetése mellett a nem azonos bíró előtt két éven túlívá vált ügyekről is adatlapot vezetni, mégpedig a 2-3 év között, a 3-5 év között folyamatban lévő, továbbá az 5 éven túlívá vált ügyek kategóriájában. Az ügyek befejezését a perstratégiák kidolgozása, valamint az ügycsoportok szerinti és az egyéni szakmai támogatás gyorsíthatja fel.

A következő táblázatok a kollégium elsőfokú és másodfokú szakágának statisztikai mutatóit tartalmazzák.

A törvényszéki elsőfokú szakág ügyforgalma

(2017)

ügyek	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	997	52	1220	71	560	72
civilisztika nemperes (P+G)	923	127	754	104	298	231
végrehajtási nemperes	305	4	303	2	26	108

A törvényszéki elsőfokú szakág ügyforgalma

(2018)

ügyek	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	526	53	721	59	365	65
civilisztika nemperes (P+G)	1392	151	1351	179	339	114
végrehajtási nemperes	186	61	196	65	16	62

A törvényszéki elsőfokú szakág ügyforgalma

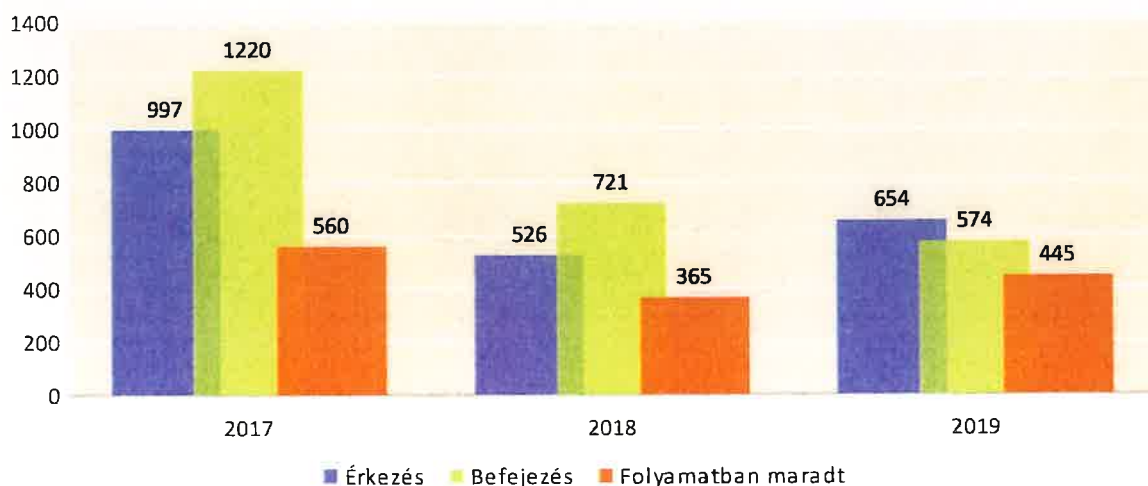
(2019)

ügyek	érkezés		befejezés		folyamatban maradt	
	szám	%	szám	%	szám	%
polgári per	654	124	574	80	445	122
civilisztika nemperes (P+G)	1253	90	1321	98	271	80
végrehajtási nemperes	281	151	248	127	49	306

A törvényszék elsőfokú szakágában – a járásbírókhoz hasonlóan – látható, hogy 2018-ban az előző évhez képest jelentősen kevesebb ügy érkezett a bíróságra, majd 2019-ben 2018-hoz képest 24 %-kal nőtt az ügyérkezés, míg a folyamatban maradt ügyek száma az előző évhez képest 22 %-kal növekedett.

Az alábbi diagramok a törvényszék polgári elsőfokú szakágára mutatnak összehasonlító statisztikai adatokat 2017., 2018. és 2019. évekre vonatkozóan.

Ügyforgalmi adatok a törvényszék polgári elsőfokú szakágában PERES ÜGYEK

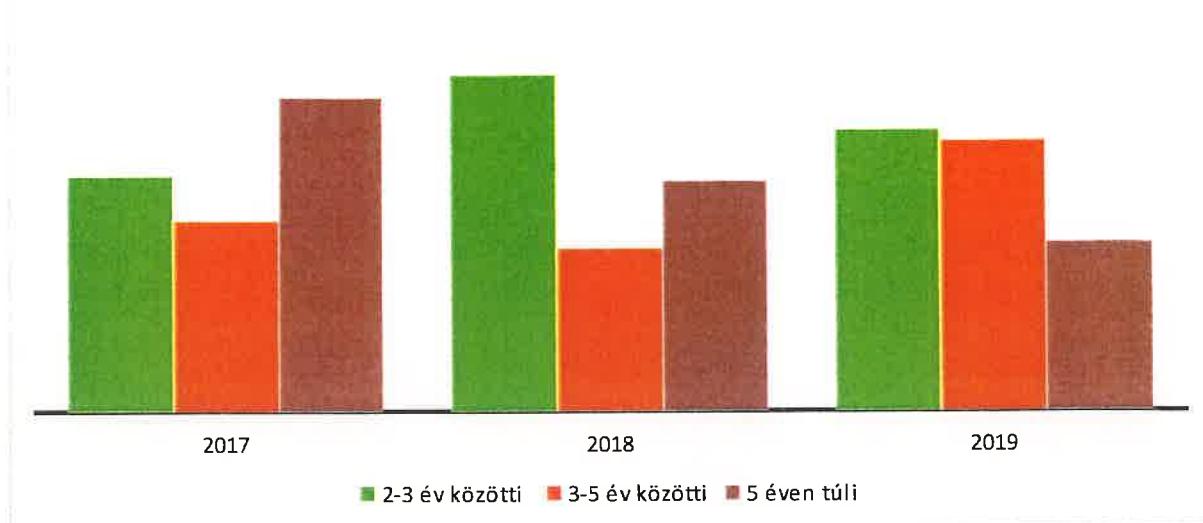
2017-ben a befejezett 1220 ügyből 2,2 % 2-3 év közötti, 3,7 % 3-5 év közötti, 3,6 % 5 év feletti.

2018-ban a 721 befejezésből 8,2 % 2-3 év közötti (országos átlag: 5,4 %), 4 % 3-5 év közötti (országos átlag: 2,4 %), **5,7 % 5 év feletti** (országos átlag: 2,3 %).

2019-ben a befejezett 574 ügyből 9,4 % 2-3 év közötti (országos átlag: 7 %), 7 % 3-5 év közötti (országos átlag: 4,2 %), **5,4 % 5 év feletti** (országos átlag: 2,7 %).

A kollégium elsőfokú szakágában jelentős eredményként könyvelem el az időszerűségi mutató pozitív irányú elmozdulását, amelyet a következő diagram szemléltet.

Két éven túl folyamatban maradt peres ügyek száma a törvényszék polgári elsőfokú szakágában

Az időszerűségi mutató javítása érdekében a törvényszék már 2016-ban jelentős erőfeszítéseket tett, az OBH által meghirdetett programok keretében. A görgetett ügyek kezelése továbbra is hangsúlyos feladat. Folyamatosan, ügyenként vizsgálom az elhúzódáshoz vezető okokat. A tavalyi évben lefolytatott célvizsgálat eredményét szem előtt tartva követem a tárgyalási időközöket, a tárgyalási napok kihasználtságát. Szükség esetén az ügy bíróját jelentések megtételére hívom fel. Olyan általános jellegű szakmai tanácsokkal is ellátom a kollégákat, amelyekkel az ügymenet felgyorsítható.

A kollégium bírái a két éven túli ügyekre vonatkozó jelentéstételi kötelezettségüknek eleget tesznek, nem csupán az egy bíró előtt két éven túlívá vált ügyekben, hanem minden két éven túli ügyben. Hosszú távú tervem az időszerűségi mutatók javítása, a két éven túli ügyek számának jelentős csökkentése, illetve az öt éven túli ügyek számának minimálisra történő visszaszorítása.

A törvényszék elsőfokú szakágában az 5 éven túli ügyek száma 2017 végétől 2018 végére **56-ról 41-re** csökkent, amellett, hogy a 3-5 év közötti ügyek száma is kevéssel csökkent. 2019 végén pedig **30 db** 5 éven túli ügy maradt folyamatban.

A 2019-ben folyamatban maradt 445 polgári peres ügy 11,2 százaléka 2-3 év közötti (országos átlag: 13,1), 10,8 százaléka 3-5 év közötti (országos átlag: 8,8), **6,7 százaléka** 5 év feletti (országos átlag: 7,1).

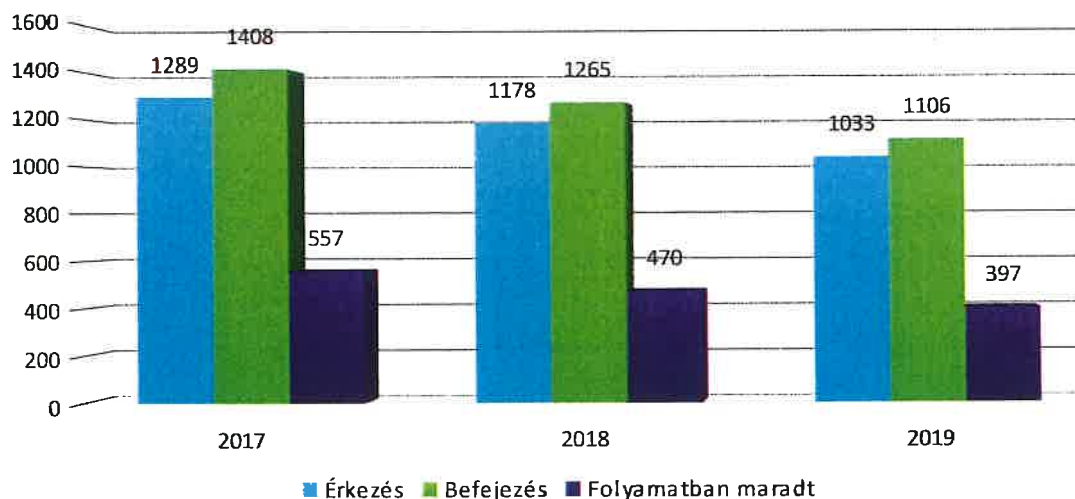
A 2018. évhez képest az 5 éven túl folyamatban maradt ügyek aránya kedvezően változott (11,2 százalékról 6,7 százalékra). A két éven túli ügyek összességében 28,7 százalékot tesznek ki, amely megfelel az országos átlagnak (29 százalék).

A következő táblázat a törvényszék elsőfokú szakágában a nemperes ügyek forgalmát szemlélteti.

Törvényszék polgári elsőfok nemperes ügyek	2017			2018			2019		
	Érke- zés	Befeje- zés	Folyam- atban maradt	Érkez- és	Befeje- zés	Folyam- atban maradt	Érkez- és	Befeje- zés	Folyam- atban maradt
közvetítői ügyek nélkül	902	723	298	1302	1263	337	1086	1159	264
közvetítői ügyek	102	77	46	118	113	51	129	143	37

Az alábbi diagramok a kollégium másodfokú szakágára mutatnak összehasonlító statisztikai adatokat 2017., 2018. és 2019. évekre vonatkozóan.

Ügyforgalmi adatok a másodfokú szakágban polgári peres ügyek

A másodfokú szakágban a polgári peres befejezések száma mind a három évben meghaladta az érkezett perek számát, a folyamatban maradt ügyek csökkenő tendenciát mutatnak.

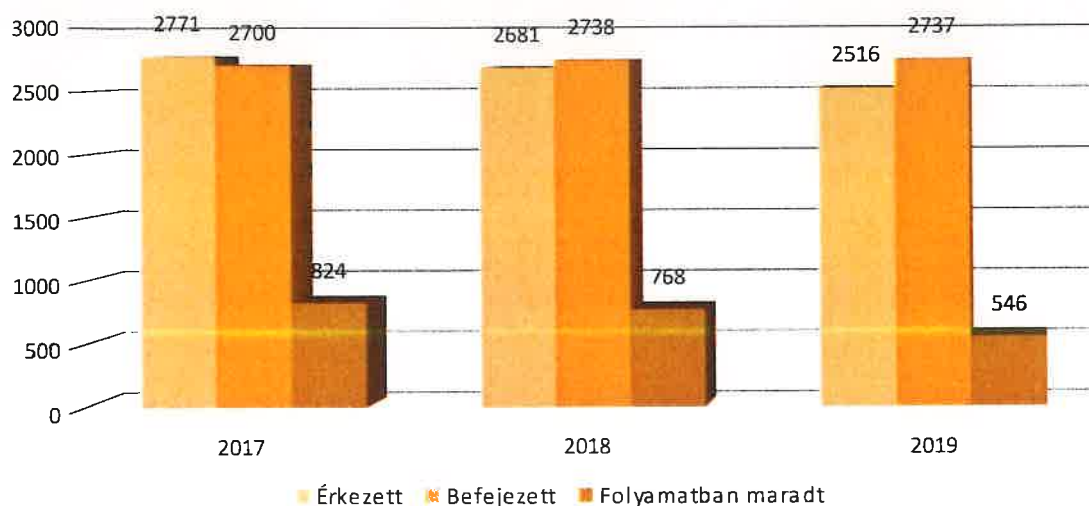
A kollégium – összevont kollégiumként – a másodfokú szakágban 2020. március 31-ig közigazgatási és munkaügyi ügyeket is intézett, továbbá a Gazdasági Kollégium másodfokú tanácsának felállításáig gazdasági perekben is eljár.

2017-ben 350 munkaügyi, 123 gazdasági és 36 közigazgatási per érkezett, a befejezett ügyek száma ugyanilyen sorrendben: 292, 115, 29, míg a folyamatban maradt ügyek száma: 156, 56, 12.

2018-ban 180 munkaügyi, 28 gazdasági és 7 közigazgatási per érkezett, a befejezett ügyek száma ugyanilyen sorrendben: 253, 77, 19. 2018-ban 83 munkaügyi és 7 gazdasági per maradt folyamatban, míg közigazgatási per már nem maradt folyamatban.

2019-ben 81 munkaügyi per és 3 közigazgatási per érkezett, míg gazdasági per már nem érkezett. A befejezett ügyek száma munkaügyi ügyszakban 143, gazdasági ügyszakban 4, közigazgatási ügyszakban pedig 2. Az év végén 21 munkaügyi per, 3 gazdasági per és 1 közigazgatási per maradt folyamatban.

Ügyforgalmi adatok a másodfokú szakágban nemperes ügyek

A másodfokú szakágban a tanácsok - a nemperes ügyeket tekintve - mindhárom évben képesek voltak az érkezés feldolgozására, viszont a hátralék a tanácsok jelentős erőfeszítése mellett is csupán minimálisan csökkent, ezért volt indokolt a nemperes másodfokú tanács felállítása, amely 2019. március 1-től kezdte meg a tevékenységét, és a számokból láthatóan eredményesen járult hozzá a nemperes ügyhátralék feldolgozásához.

Az ítélezés időszerűsége érdekében havonta ellenőrizni kell az írásba foglalási határidő betartását, a 30 napon túl bírónál lévő elintézetlen ügyeket, a kurrenciális ügyintézés időszerűségét, a kitűzési gyakorlatot, a tárgyalási napok számát és kihasználtságát. Az ellenőrzés lehetséges módjai: BIIR adataiba történő betekintés, irodavezető jelentése, tárgyalások látogatása, eseti vizsgálatok elrendelése, igazoló jelentések kérése.

4.1.2. Az ítélezés megalapozottságának követelménye

A független bírókkal szembeni követelmény az ítélezés magas színvonala, az eljárási és az anyagi jogszabályok helyes alkalmazása.

Az ítélezési folyamatot egészében meghatározó új faktor a 2018. január 1-én hatályba lépett új Pp. gyakorlatba történő átültetése. Az új eljárási törvény gördülékeny gyakorlati elsajátítása hosszú folyamat.

A Pp. hatályba lépése óta arra törekedtem, hogy az új eljárási szabályok alkalmazására átállás időszaka minél rövidebb legyen, és az időszerűségi mutatók ne romoljanak. A jövőre nézve kiemelt feladat az új eljárási szabályok alkalmazásának gördülékennyé, rutinossá tétele, amely a gyakorlat folyamatos elemzésével, szakmai konzultációkkal gyorsítható.

Hosszú távú tervem, hogy a bírák a Pp.-ét a régi Pp.-vel azonos biztonsággal alkalmazzák, valamint a Pp.-t egységesen értelmezzék és alkalmazzák. A Pp. alkalmazásának gyakorlati tapasztalatait évekig követni, elemezni, értékelni kell ahhoz, hogy a hibákat, hiányosságokat idejében kiszűrjük, és a jogalkalmazás egységességét elősegítsük.

A kollégium vezetése eddig is többféle támogatást adott a bírának a Pp. alkalmazásának elősegítésére, amelyet – a pályázatom sikere esetén - a jövőben is biztosítani kívánok, figyelemmel az egyéni igényekre is.

Rámutatok arra, hogy a másodfokú ítélezési tevékenységem 14 éves múltra tekint vissza, mialatt megismertem a polgári ügyszakban tevékenykedő járásbírói bírósági bírósági kollégák döntő többségének ítélezési tevékenységét. Rálátást nyertem az eljárások elhúzódásához vezető objektív és szubjektív tényezőkre. Álláspontom szerint az időszerűségi követelményeket alapvetően ügycsoportonként és egyénre szabottan kell kezelni. Ez szakmai szempontból azt jelenti, hogy minél több olyan szakmai programot kell szervezni, amely a bírák egyes ügycsoportokban való fejlődését szolgálja, illetve minél több olyan interaktív fórumot, amelyek keretében a képző (moderátor) nagyobb figyelmet tud szentelni a résztvevők kérdéseinek megválaszolására.

A hatályon kívül helyezési gyakorlat tárgyában a törvényszéken 2016-ban tartott workshop előadójaként (moderátoraként) tanulmányoztam, elemeztem a hatályon kívül helyezések okait, amelynek során számításokat végeztem a járásbírói szinten 2014. és 2015. évekre vonatkozóan a hatályon kívül helyezett ügyek arányának alakulásáról.

A számadatokból kitűnt, hogy *2014-ben* a legalacsonyabb hatályon kívül helyezési arány 9 %, míg a felső értéket képviselő járásbírói szinten ez az arány 27,6 % (háromszoros!) volt.

2015-ben a legkisebb arány 9,9 %, a legnagyobb arány pedig 26,7 % volt.

Mivel a legnagyobb hatályon kívül helyezési arányt mutató járásbírói bíróságokon a szignálás az ügyek érkezése szerint automatikus volt, egyértelműnek látszott, hogy a bíróságok közötti jelentős eltérések hátterében jórészt a – hosszú évek óta berögzült - ügyelosztási módszer áll.

Megjegyzem, hogy a hatályon kívül helyezési mutatót egyénenként olyan más tényezők is befolyásolhatják, mint a bírói figyelmet nagymértékben megosztó magas ügyszám, a bírói önképzés hiánya, a felületesebb munkavégzés.

A járásbíróóságok ítélkezésének eredményességét – a megalapozottsági mutatókat - tekintve *2016. évben* a hatályon kívül helyezések aránya a fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatok esetében átlagosan 16,4 % volt, viszont a szélsőértékek 11,8 %, illetve 32,1 % arányok voltak, amelyek arra engedtek következtetni, hogy a támogatást meghatározott járásbíróóságokra és bírákra célirányosan szükséges erősíteni.

A szélsőértékek közül a felső szélsőérték hangsúlyos, amely azt jelenti, hogy volt olyan járásbíróóság, amely határozatainak mintegy harmada hatályon kívül helyezésre került. Pl. az automatikus ügykiosztási rendet alkalmazó Nagykáta Járásbíróóságon 30,5 %-os volt a hatályon kívül helyezési arány.

A fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatokat tekintve, a hatályon kívül helyezés és a befejezett ügyek aránya **2017-ben** az alábbiak szerint alakult az egyes járásbíróóságokon:

Járásbíróóság	Befejezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezés és összes bef. aránya (%)
Budakörnyék	253	34	13%
Budaörs	342	48	14%
Cegléd	122	23	18%
Dabas	143	29	20%
Dunakeszi	215	31	14%
Gödöllő	336	60	17%
Monor	246	52	21%
Nagykáta	72	13	18%
Nagykőrös	35	9	26%
Ráckeve	324	65	20%
Szentendre	283	56	20%
Szigetszentmiklós	24	2	1%
Vác	135	25	19%
Összesen	2 530	447	18%

A fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatokat tekintve, a hatályon kívül helyezés és a befejezett ügyek aránya **2018-ban** az alábbiak szerint alakult az egyes járásbíróságokon:

Járásbíróság	Befejezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezés és összes bef. aránya (%)
Budakörnyék	245	39	16%
Budaörs	364	57	16%
Cegléd	133	32	24%
Dabas	115	19	17%
Dunakeszi	163	24	15%
Gödöllő	301	38	13%
Monor	206	37	18%
Nagykátán	65	10	15%
Nagykőrös	22	1	5%
Ráckeve	227	38	17%
Szentendre	271	46	17%
Szigetszentmiklós	156	31	20%
Vác	133	21	16%
Összesen	2 401	393	16,3%

A fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatokat tekintve, a hatályon kívül helyezés és a befejezett ügyek aránya **2019-ben** az alábbiak szerint alakult az egyes járásbíróságokon:

Járásbíróság	Befejezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezett ügyek (db)	Hatályon kívül helyezés és összes bef. aránya (%)
Budakörnyék	231	32	14%
Budaörs	397	57	14%
Cegléd	125	24	19%
Dabas	123	29	24%
Dunakeszi	150	17	11%
Érd	10	2	20%
Gödöllő	325	50	15%
Monor	204	27	13%
Nagykátán	50	12	24%
Nagykőrös	39	6	15%
Ráckeve	149	29	19%
Szentendre	207	32	15%
Szigetszentmiklós	209	30	14%
Vác	102	16	16%
Összesen	2 321	363	16%

Az ítélkezés megalapozottsága érdekében a járásbíróságok közül kiemelt figyelmet kívánok fordítani azokra a járásbíróságra, amelyek hatályon kívül helyezési aránya az átlagot meghaladja. Folyamatos járásbírósnői és kollégiumvezetői együttműködésen alapuló célzott bírói ellenőrzésre, továbbá a bírák csoportos és szükség esetén egyéni szakmai támogatására van szükség, ez utóbbi az instruktori és a mentori rendszer keretében valósulhat meg. A cél, hogy a hatályon kívül helyezések arányának további csökkentése, illetve annak elérése, hogy minden járásbíróság az átlaghoz közeli mutatókat érjen el, vagyis a hatályon kívül helyezés szélső értékei egymáshoz közelítsenek.

A kollégium éves munkaterveinek összeállítása során figyelemmel voltam arra, hogy a törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbíróságok minden polgári-gazdasági ügyszakos bírása évente legalább egy – az érdeklődésének, illetve a szakmai fejlődésének megfelelő - helyi képzésen részt vehessen. Emellett a szakmai fejlődést szolgálja a járásbírósnői bírák szakmai gyakorlata a másodfokú tanácsokban, amelyre minden évben széles körben nyílik lehetőség. Pályázatom eredményessége esetén a szakmai programokat a jövőben is körültekintő gondossággal kívánom megtervezni és megszervezni, figyelemmel a fejlesztendő területekre és a lehetőségek keretei között az egyéni igényekre.

Az elkövetkező években továbbra is kiemelt figyelmet kívánok fordítani a Pp. hatályosulására, ennek elősegítése elsődlegesen a kollégiumvezető és a kollégium feladata. Fontos, hogy egységes gyakorlat alakuljon ki az eljárás egyes szakaszaiban a törvényszék illetékességi területén, illetőleg párhuzamosan kövessük az országos gyakorlat alakulását is. Emellett a bírák, bírósági titkárok anyagi jogi fejlődését is biztosítani szükséges. Jelenleg a legnagyobb hangsúlyt a devizaperekre, a házastársi és élettársi vagyonszétválási perekre, valamint a bírósági hatáskörbe került kapcsolattartás végrehajtása tárgyú nemperes eljárásokra kell helyezni.

Továbbra is fent kívánom tartani a tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetését a tanácselnökök által évenként kiválasztott járásbírósnői bírák tekintetében.

**Fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatok
Polgári Kollégium elsőfokú szakág – Fővárosi Ítéltábla**

Év	Összesen	Helybenhagyó	Részen	Egészben	Hatályon kívül helyező	Egyéb
			megváltoztató			
2017	452	205	73	46	72	56
2018	274	113	43	20	48	50
2019	242	81	49	23	50	39

A kollégium elsőfokú szakágában megfellebbezett, a Fővárosi Ítéltábla által fellebbezési tárgyalás alapján elbírált határozatok közül 2017-ben a határozatok 45, 2018-ban 41, 2019-ben pedig 33 %-a került helybenhagyásra. A Fővárosi Ítéltábla 2017-ben a határozatok 16 %-át, 2018-ban 17,5 %-át, 2019-ben 20 %-át helyezte hatályon kívül. Az ítélkezés eredményességi mutatóinak javítása érdekében továbbra is rendszeres, célirányos,

ügytípusokra lebontott szakmai konzultációkra, valamint a bírák ítélkezésének tárgyalási kedvezményekkel, bírósági titkári munkaerővel való támogatására van szükség. Ezt kívánom a jövőre nézve is biztosítani. A törvényszéki elsőfokú szakágban a létszámhelyzet rendeződése lehetővé teszi az ügyekre való koncentráltabb figyelmet.

A törvényszék elsőfokú szakágában a hosszú pertartamú ügyek körülbelül 1/3-ának azonos a pertárgya, és speciális szakértelmet is igényel a hatékony elbírálásuk (házastársi közös vagyon megosztása, élettársi vagyonszaporulat megosztása). A szakértelem koncentrációját kívánja fenntartani az az intézkedés, mely szerint az első negyedévben az újként felállított tanácsra került átszignálásra több, mint 20 darab fenti pertípusba tartozó ügy, amelyek közül 10 darab 5 éven túli. Az ügyelosztási rend módosítása során arra is figyelemmel voltam, hogy az új ügyek kiosztásából 3 hónapra kiemeltem a tanácsot annak érdekében, hogy az eljáró bírónak megfelelő felkészülési idő álljon rendelkezésére az elnehezült, terjedelmes ügyek feldolgozására.

4.2. Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása

A bírósági szervezet eredményes, időszerű, szolgáltató jellegű tevékenysége feltételezi a rendelkezésre álló emberi erőforrások biztosítását és optimális felhasználását. A kollégiumnak elsődlegesen a saját erőforrásokkal kell gazdálkodnia. Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodást gondosan meg kell tervezni, számon tartva a változásokat, és azokhoz igazodva.

A munkateher változása szervezeti egységek közötti kirendeléseket tehet szükségessé, amely során figyelemmel kell lenni logisztikai szempontokra is (utazással töltött idő).

Az emberi erőforrások csoportosítása, hasznosítása során a kompetencia alapú munkavégzést, az időszerűség és megalapozottság követelményét, valamint az arányos munkateher biztosítását tartom szem előtt, amelyet a jövőre nézve is irányadónak tekintek.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke a 76.SZ/2020. (V. 15.) OBHE határozatban állapította meg a Budapest Környéki Törvényszék engedélyezett létszámát. A bírói létszám összesen 287 fő, amelyből a törvényszéki 127, míg a járásbírósági 160 fő.

A kollégiumvezetői tevékenységem során első lépésként az engedélyezett álláshelyeket tekintettem át, ehhez képest tudtam felmérni, hogy a tényleges bírói és igazságügyi alkalmazotti létszám és az igazságügyi alkalmazottak összetétele mennyiben felel meg az engedélyezettnek. Az engedélyezett, illetőleg a tényleges létszámkeret több objektív körülmény függvénye (pl. tartós távollét, lemondás, pályázás).

A kollégium ügyrendjében és a gyakorlatban is elhatárolt a kollégiumi igazgatásban részt vevő személyek feladatköre, azonban a feladatok folyamatos bővülése (pl. a BKT székház kivitelezéséhez kapcsolódó teendők) szükségessé teszi az arányosság érdekében a munkamegosztás időszakonkénti áttekintését, és a feladatok szétosztásának korrigálását.

A BKT Polgári Kollégiumának 38 tagja van (emellett a választott tagok száma 8 fő). A 38 tagból 11 fő a törvényszéki elsőfokú szakágban ítélkezik, akik közül 3 főnek van vezetőként tárgyalási kedvezménye, míg 1 fő 0,5 bíróként az elsőfokú szakágban, 0,5 bíróként pedig másodfokú tanácsban végzi ítélkező tevékenységét.

A másodfokú szakágban 9 – ésszerűen szakosított - tanács végez tevékenységet, amelyek közül egy tanács 2019 februárjában került felállításra a felhalmozódott nemperes ügyhátralék feldolgozása céljából. Az ügyforgalmi mutatókból látható, hogy a felállítással kitűzött cél megvalósult, és nem mellesleg a másodfokú tanácsokra nehezedő munkaterhet is arányosan enyhítette.

Az elsőfokú szakágban az előregedett ügyek feldolgozásához nyújt segítséget egy tartósan kirendelt járásbírói bírő, aki 0,5 bíróként az elsőfokú szakágban, míg a munkaereje felének hasznosításával a másodfokú nemperes ügyeket intéző tanácsban folytatja ítélező munkáját.

A megengedett bírósági titkári létszám 9 fő, ebből egy álláshely betöltésre vár, 2 fő tartósan távol van, 1 titkár a Fővárosi Ítéltáblára van kirendelve, ezért jelenleg ténylegesen 5 titkár végez munkát. Közülük egy heti 20 órás munkaidőben dolgozik. A titkárok végrehajtási ügyeket, egyéb nemperes ügyeket intéznek, továbbá az általános meghatalmazásokkal kapcsolatos tevékenységet, kurrenciális ügyintézkést végeznek. Ezek mellett a bírói pályára való hatékony felkészülésük is biztosított azzal, hogy a törvényszéki elsőfokú szakágban ítélező bírák mellett a peres ügyekben részt vesznek a ténybeli és jogszabályi környezet feltárásában, valamint határozattervezeteket szerkesztenek. A foglalkoztatásuk során követem a munkavégzésük arányosságát, figyelembe veszem, hogy mely munkafolyamatokban van aktuálisan szükség a munkaerejükre. Az arányos munkavégzés igénye megköveteli azt is, hogy a titkárok arányosan segítsék a bírák munkáját. Emellett biztosított számukra a tárgyalások látogatása és a képzéseken való széleskörű részvétel. A kollégiumba legalább 1 titkár felvételét tartom szükségesnek a közeli jövőben, és a bírósági titkárok foglalkoztatásának sokrétűségét továbbra is fenn kívánom tartani.

A kollégiumban 4 felsőfokú bírósági ügyintéző, 2 középfokú végzettségű vezető (az első- és másodfokú polgári irodák vezetői), valamint 26 középfokú végzettségű tisztviselő és írnok van foglalkoztatva.

A másodfokú tanácsok munkája az ügyek előkészítésével segített, amelyet egy középfokú végzettségű jogi asszisztens és egy felsőfokú bírósági ügyintéző végez.

Az eddigi tevékenységem során sor került a kollégium nyilvántartásainak szükséges korrekcióira (pl. szabadság, belépőkártya). Ellenőrizni és aktualizálni kellett az OBH által működtetett nyilvántartásokhoz való jogosultságokat is.

Eddig is alapvetőnek tartottam és a jövőre nézve is annak tartom a munkafeltételek megteremtését és a harmonikus munkahelyi légkör biztosítását, ezek együtt a kiegyensúlyozott munkavégzés feltételei. Ennek szellemében rendeztük a folyosót, a faliújságot, amelynek tartalmát folyamatosan frissítjük. Bevezettem a munkatársi elégedettség mérését, jelezve ezzel is azt, hogy mindenkinek a véleményére, javaslataira számítok.

Fontos, hogy a munkatársak együttműködjenek, egymást támogassák, segítsék. Mindenki hozzá tud járulni a közösség építéséhez, a tudásához, érdeklődési köréhez igazodóan, amelyet továbbra is tudatosítani szeretnék a munkatársakban. A felgyorsult társadalom, az újabb és újabb kihívások, a felfokozott jogalkotási munka megkövetelik, hogy a bírák és az igazságügyi alkalmazottak folyamatosan képezzék magukat annak érdekében, hogy a változásokkal lépést tarthassanak. Kétségtelen, hogy a különböző képzések, értekezletek, közösségi megmozdulások munkaórát vesznek el, de azok többszörösen térülnek meg mindenki számára.

Pályázatom sikere esetére együttműködésemről biztosítom a törvényszék elnökét, a többi kollégium vezetőjét, továbbra is számítok minden bíróra, igazságügyi alkalmazottra. Az ügyek arányos elosztásának, a munkateher kiegyenlítésének érdekében a bírák és az ítélezést segítő munkaszervezeti egységek/személyek munkaterhének alakulását folyamatosan figyelemmel kívánom kísérni, a támogatást a szervezeti keretek között meg kívánom adni.

Az igazságügyi alkalmazottak esetében a munkaidő kihasználását folyamatosan, szűrőpróbaszerűen ellenőrzöm. A bíró távollétében (képzés, bíróvizsgálat, szabadság, betegség) felszabaduló igazságügyi alkalmazottnak a hátralékok feldolgozásában, más bírák/tanácsok ügyeinek intézésében kell részt venniük annak érdekében, hogy a munkaidejüket kihasználják.

Céлом az ítélezési munkát végző bíránk, valamint az ítélezést támogató dolgozóink megtartása. A fluktuáció a befektetett munka nagy részének elvesztésével jár. Bírák esetében az ügyek átosztását vonja maga után, amely az ügyek pertartamára van kihatással. Igazságügyi alkalmazottak esetében pedig szükségessé válik a többi dolgozó munkájának átszervezése, a munkaterhük növekedése, illetve az újabb munkaerő betanítása, amely ugyancsak értékes munkaórákat igényel.

Az elvándorlás okait folyamatosan kutatni kell, és meg kell találni azokat a megoldásokat, amelyek a folyamatot visszafordítják. A tapasztalataim szerint a bírósági szervezeten belüli elvándorlás fő oka a karrierépítés, amely a nagyobb létszámkerettel működő Fővárosi Törvényszékre tipikus, ahol gyakoribb az álláshelyek üresedése. Felmerülnek más okok is, mint pl. közlekedési szempontok, családalapítás. Előfordult az is, hogy járásbíró a nagy munkateher miatt pályázott más törvényszékre. Öröndetes ugyanakkor, hogy a törvényszékünkre történő átvándorlás is megfigyelhető más törvényszékről, sőt más hivatásrendből is, a visszavándorlás is előfordul.

A pályamű megírásakor két törvényszéki bíró van tartósan távol, amely a bíránk munkaterhét növeli. Az arányos munkateher fenntartása nagyon gondos tervezést, szinte napról napra újabb és újabb vezetői reakciót igényel, figyelemmel az érkezett ügyek változó számára, összetételére.

4.3. A tárgyi feltételek biztosítása, optimális felhasználása, a pénzügyi erőforrásokkal való rendelkezés

A bírák Etikai Kódexe a 4. cikk (2) bekezdésében rögzíti, hogy a bíró gondot fordít a bíróság eszközeinek; ellátmányának és erőforrásainak a rendeltetésszerű és gazdaságos felhasználására. Ezzel az észszerű, takarékos gazdálkodást az etikus magatartás szintjére emeli.

A kollégiumban a munkavégzéshez szükséges tárgyi feltételek adottak, a szükséges eszközök rendelkezésre állnak. A bírák számítógépekkel, diktafonokkal, igény szerint egyéb elektronikai eszközökkel felszereltek. Az egyénileg nem biztosított szakkönyveket a kollégiumi kis könyvtárból kölcsönözhetik. Informatikus szakemberek segítik az újabb számítógépes alkalmazások elsajátítását. A „távolszék” elérése megkönnyíti az otthoni munkavégzést a bírák számára, ezáltal hozzáférnek a bírósági munkaállomáson található anyagokhoz.

Aktuálisan az ITR rendszerben való gördülékeny mozgásra és az anonimizálás új szabályainak elsajátítására szükséges kiemelt figyelmet fordítani.

A járványügyi veszélyhelyzetben minden bíró számára elérhetővé vált a Skype vállalati verzió alkalmazása, amellyel tárgyalások, értekezletek, szakmai fórumok megtartására is lehetőség van.

A jövőben fontosnak tartom a beszédfelismerő program (Globalspeech) további népszerűsítését a bírák körében, és az érdeklődő bírák számára az ehhez való hozzáférés biztosítását.

Mint ahogyan eddig, a jövőben is a takarékos szemlélet kívánom erősíteni. A szükséges tárgyak beszerzését fontossági sorrendben rangsoroltam, amelyet fenn kívánok tartani.

A bíró kollégákban tudatosítani kell, hogy az eljárásokban a költségkedvezményeket csak indokolt esetben engedélyezzék, figyelemmel gyakran felmerülő szakértői bizonyításra.

Az elektronikus ügyintézés bevezetése jelentős megtakarítást eredményez a postaköltségek tekintetében.

Az elektronikus kapcsolattartás körében nagymértékben támaszkodni kívánok az ÜKE kapcsolattartó jelzéseire, javaslataira. Az ÜKE kapcsolattartóval folyamatos a párbeszéd, a tájékoztatásaira alapozva tudom megtenni a szükséges intézkedéseket.

A BKT székház építési munkálatai folyamatosak, várhatóan hamarosan sor került a B épületszárny elfoglalására, amellyel kapcsolatos előkészítés és koordináció folyamatos, amelyben én a BKT Székház Projekt Operatív Törzsének tagjaként veszek részt.

4.4. A bírósági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, az igazgatás kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége

A bírói hivatás a bírákkal szemben az általánosan elfogadott társadalmi etikai normákhoz képest szigorúbb erkölcsi szabályokra épülő követelményeket támaszt.

Az Országos Bírói Tanács a 2014. november 10-i ülésén elfogadta a bírák Etikai Kódexét, amelynek preambulumban rögzítésre került, hogy a bírói hatalom független, feddhetetlen bírákból álló, átlátható bírósági rendszer útján tölti be alkotmányos szerepét.

Az OBH elnöke által kijelölt stratégiai célok egyike a bírósági integritás megőrzése. Minden bíróval szemben elvárt, hogy erősítse az állampolgárok bíróságokba vetett bizalmát, hozzájáruljon a bírósági szervezet működésének átláthatóvá, kiszámíthatóvá tételéhez. Erre tekintettel került sor a bírósági szervezet korrupciós kockázatainak felmérésére, amelyről 2016-ban az OBH elnöke jelentést készített (Jelentés a bírósági szervezet korrupciós kockázatainak felméréséről), és megalkotta a 6/2016. (V. 31.) OBH utasítást az integritási szabályzatról, amely 2016. július 1-jétől hatályos. A szabályzat hatálya a bírákra és az igazságügyi alkalmazottakra egyaránt kiterjed. A szabályzat meghatározza az integritással kapcsolatos fogalmi kör jelentését, és követendő magatartásokat ír elő a személyi hatályra kiterjedően.

A bírák és igazságügyi alkalmazottak integritás-tudatosságát erősíteni kell, amelynek alapvető eszköze a széleskörű tájékoztatás (szakmai anyagok, hasznos információk, esettanulmányok feldolgozása), valamint a korrupciós veszélyeztetettség elemeinek ismertetése képzések keretében. Fontos, hogy az ügyfelek a tárgyalásokon kívül ne érintkezzenek a bíróval, valamint az igazságügyi alkalmazottakkal való érintkezésük is csupán az ügyfélfogadásra korlátozódjon.

A BKT integritásfelelőse 2016-ban felmérte az integritási és korrupciós kockázatokat, amelynek eredményeként megállapítható volt, hogy a BKT területén az ítélkezési és az igazgatási tevékenység során a korrupciós kockázat – a korrupció bekövetkezésének lehetősége - minimális, mivel csekély azon esetek száma, amelyek az integritás sérülésének lehetőségét hordozzák. A szervezeti egységek gazdasági szereplőkkel kis számban, ellenőrzött keretek között lépnek kapcsolatba (pl. karbantartási munkálatok).

A BKT 2019. éves Integritási munkaterve az integritás alapú működés alapelvei és értékmérői között az átláthatóságot, az elszámolhatóságot, a számon kérhetőséget, a felelősséget, a pártatlanságot és az elfogulatlanságot, a szakmai felkészültséget, az erkölcsi feddhetetlenséget, a tisztességes eljárást, a jogszabályok betartását, a szervezeti kultúrát, a szervezeti intelligenciát, az innovációt, valamint az értékek iránti elkötelezettséget nevesíti. A munkaterv a bírósági vezetők és bírósági alkalmazottak integritás tárgyú továbbképzését építi fel. Az integritás-tudatosság erősítése és a szükséges ismeretek elsajátítása érdekében a bírácnak és igazságügyi alkalmazottaknak folyamatosan részt kell venniük a szervezett integritás tárgyú képzéseken, konferenciákon.

Nagy szerepe van a bíróság és a sajtó jó kapcsolatának is, amely lehetőséget teremt arra, hogy a közvélemény a bíróságok munkáját jobban megismerje.

A felmerült integritási kérdésekben a dokumentálást és a nyilvántartást biztosítani kell.

A Budapest Környéki Törvényszéknek a szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendjéről szóló – 2018. szeptember 3-tól hatályos - szabályzata (2018.El.I.D.7/6.) az ebben a tárgyban kiadott 3/2018. (VI. 26.) OBH elnöki ajánlásban foglaltakra figyelemmel szabályozza az integritást sértő események bejelentésének rendjét, valamint a bejelentés kivizsgálását.

Én magam ügyelek az igazgatási tevékenységem átláthatóságára, amelynek érdekében az intézkedéseim dokumentáltak, rendszerezettek, tárgyak szerint visszakereshetőek. Mindezt a jövőre nézve is fent kívánom tartani.

4.5. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

A bírósághoz forduló ügyfelek gyors és hatékony ügyintézészt remélnék. Az Országos Bírósági Hivatal honlapja külön oldalon, témák szerint ad tájékoztatást az ügyfeleknek a bírósági eljárásokról, az ügyfélközpontokról, az elektronikus ügyintézésről, a felhasználható nyomtatványokról, a panasz benyújtásának lehetőségéről, a változó jogszabályokról, egyéb hasznos információkról, amelyeket szemléltető anyagokkal tesznek érdekessé. Az OBH Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Munkacsoport keretében én is részt vettem az ügyfelek tájékoztatását szolgáló útmutatók készítésében.

A jogkereső állampolgárok számára a bírósághoz való hozzáférést megkönnyítik a tájékoztató jellegű interjúk, sajtótájékoztatók a jelentősebb, széles tömegeket érintő jogszabályváltozásokról, mint például a 2020. március 1-től bírósági hatáskörbe került kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásról.

A Budapest Környéki Törvényszék honlapja is széles körű hozzáférést tesz lehetővé a jogkereső polgárok számára, amelynek frissítése, bővítése folyamatos.

A bírósághoz fordulást könnyíti meg a bírósági közvetítés, amely a jogvitás kérdés mielőbbi megoldása érdekében a gyors és békés, a felek megállapodásán alapuló rendezést kínálja alternatívaként. A BKT az Ügyfélkartában kinyilatkoztatta az ügyfelek elégedettségének kiemelt fontosságát.

Az ügyfélcentrumunkban az ügyfeleket felkészült munkatársak fogadják, akik készségesen adják meg a teljes körű felvilágosítást az ügyeik intézéséhez. Az e-akta a papír alapú akta online változataként egyszerűbbé teszi az ügyfelek számára irataik megismerését. Az ügyfélcentrum működése folyamatosan ellenőrzött.

Az elektronikus ügyintézés gyorsabb és költséghatékonyabb ügyintézési lehetőséget tesz lehetővé, a bíróságokhoz való hozzáférést jelentősen megkönnyíti, ezért fontos, hogy az abban tapasztalt fennakadások, hiányosságok gyorsan kiküszöbölésre kerüljenek.

Miután a panaszok kezelése kihatással van az ügyfelek elégedettségére, kiemelt figyelmet fordítok a benyújtott panaszbeadványok alapos kivizsgálására és időszerű megválaszolására.

4.6. A képzési rendszer

A gyorsan változó jogszabályi környezet, a technológiai vívmányok, újítások a bírakkal és az igazságügyi alkalmazottakkal szemben megkövetelik, hogy folyamatosan képezzék magukat. A felkészült bírák és igazságügyi alkalmazottak képesek hozzájárulni az igazságszolgáltatás hatékonyságának növekedéséhez.

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 45. § (1) bekezdése szerint a bíró köteles az ítélkező tevékenység gyakorlásához szükséges rendszeres, térítésmentes továbbképzésen részt venni, és háromévente az OBH elnöke által kiadott szabályzatban előírt képzési kötelezettség teljesítését igazolni a munkáltatói jogkör gyakorlójának.

A bírák Etikai Kódexe a 4. cikk (3) bekezdésében rögzítésre került, hogy a bíró önképzéssel és szervezett továbbképzések révén folyamatosan bővíti az általános és a szakmai ismereteit.

Az igazságügyi alkalmazottaknak is folyamatosan fejleszteniük kell az ismereteiket, hogy az ítélkezéshez szükséges támogató tevékenységük magas színvonalú legyen.

A bírák kötelező vagy fakultatív képzéseken vesznek részt központi, regionális vagy helyi szervezésben. A fakultatív képzések széles skálán mozognak, azok közül olyanokat választhatnak ki, amelyek leginkább igazodnak az érdeklődési körükhöz, a tárgyalat referációjuk összetételéhez, az időbeosztásukhoz.

A kollégium vezetőjeként én a helyi képzési igények, a fejlesztendő területek felmérésében, a képzések tervezésében, szervezésében, lebonyolításában tudtam részt venni. Emellett javaslatokat tettem a központi és regionális képzések témaköreire, továbbá ellenőriztem a központi és regionális képzésekre való jelentkezéseket annak érdekében, hogy a törvényszék a részére biztosított létszámkeretet minden esetben kimerítse. Folyamatosan kapcsolatot tartok a BKT oktatási felelősével is.

Jó kezdeményezésnek tartom a törvényszékek egymás közötti együttműködését a képzések területén. Szoros munkakapcsolatot ápolunk a Fővárosi Törvényszékkel és a Balassagyarmati Törvényszékkel, amelyet más törvényszékekkel is hasznos lenne kialakítani.

A törvényszék illetékességi körébe beosztott fogalmazókat a törvényszéki tanácselnökök és bírák képezik, valamint számoltatják be a különböző anyagi jogi és eljárásjogi témakörökben.

A kollégium éves munkatervének összeállítása során a jövőben is figyelemmel kívánok lenni a bírák igényeire, a szakmai munkájuk hatékony segítésére.

Tárgyalásvezetés, bizonyítási gyakorlat és határozatszerkesztés tárgykörökben helyi szintű workshopok megtartását tartom szükségesnek, amelyeken ügycsoportonként nyílhat mód tapasztalatok megosztására anyagi jogi és eljárásjogi témakörökben egyaránt. A Pp. alkalmazásának egységessége továbbra is nagy figyelmet kíván, hiszen hosszú évek alatt válik majd az eljárási szabályok alkalmazása rutinossá.

Továbbra is fontosnak tartom a devizaperekben felmerülő jogi problémák folyamatos megvitatását, az egységes jogalkalmazás kialakítását workshopok és kiscsoportos szakmai konzultációk keretében.

A családjogi ítélezés színvonalának emelése is fontos feladat. Álláspontom szerint a másféle szemléletet, hosszabb tárgyalásokat igénylő családjogi perekben eljáró bírák esetében a lehetőségekhez képest biztosítani kell a minél kevesebb ügycsoportban való ítélezést. Ezeket az ügyeket rövid tárgyalási időközönként kell tárgyalni annak érdekében, hogy az eljárás mielőbb befejeződhessen, és a családok élete hamar nyugvópontra jusson. Az egyes családjogi ügytípusokra külön-külön kell fókuszálni, különös tekintettel a szülői felügyelet rendezése tárgyú perekre, valamint a házastársi- és élettársi vagyonjogi perek gyakorlatára.

Szükségesnek tartom a családjogot tárgyaló bírák pszichológiai tárgyú képzését, különös tekintettel arra, hogy az ilyen perekben gyakran kerül sor a jogvita eldöntésében érdekelt gyermekek meghallgatására. A jövőre nézve is célom a családjogi bírák látókörének szélesítése. A családjog ugyanis egy olyan jogterület, amely a jogi ismereteken túl az emberi kapcsolatok mélyebb ismeretét követeli meg. Ezekbe a perekbe a kiskorú gyermekek kéretlenül „cseppennek bele”, a saját jogaikat nem képesek érvényesíteni, ezért ez a felelősségteljes feladat a bíróra hárul.

4.7. A társ hivatásrendekkel való együttműködés

A törvényszék elnökének pályázatában foglaltakkal azonosulva, a Budapest Környéki Törvényszék más hivatásrendekkel való együttműködését kiemelt fontosságúnak tartom, amelynek érdekében a kezdő lépéseket megtettem a közjegyzői és az ügyvédi hivatásrend, a gyámhatóság, valamint az egyetemek tekintetében. Az elmúlt évben szakmai kollégiumi

ülésre hívtam meg két neves egyetemi tanárt, akik előadásukkal, majd a konzultációban való részvételükkel emelték a szakmai tanácskozás színvonalát.

Pályázatom sikere esetén a kapcsolatokat fenntartani és bővíteni kívánom kollégiumi ülések, képzések, konzultációk keretében.

Más hivatásrendek írásbeli megkereséseit soron kívül teljesítjük, figyelemmel például folyamatban lévő büntetőeljárásokra, amelyekhez gyors adatszolgáltatás szükséges (határozatok továbbítása, szakértői vélemények megküldése).

A Magyar Jogászegylet Pest Megyei Szervezetének meghívására 2014-ben az új Ptk. családjogi szabályai tárgyában előadóként vettem részt, ahol számos érdeklődő ügyvéd volt jelen a hallgatóság soraiban.

Fontosnak tartom a Pest Megyei Kormányhivatal járási hivatalaival való további együttműködést, különös tekintettel azokra a szakigazgatási osztályokra, amelyekkel való kapcsolat feltétlenül szükséges a peres, illetőleg nemperes ügyekben az egységes jogalkalmazás biztosításához. A családjogi ügyeket illetően a gyámügyi osztályokkal való együttműködés fontosságára mutatok rá. A kiskorú gyermek és a szülő közötti kapcsolattartás rendezése az anyagi jogszabály szerinti megkülönböztetéssel részben bírósági, részben gyámhatósági hatáskörbe tartozik. Ezért fontos a tapasztalatok cseréje, az ügytárgy hasonló szemléletű megközelítése, a mérlegelési szempontok közelítése.

Tervem a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamarával való egyeztetés előkészítése, megszervezése és lebonyolítása workshop keretében.

4.8. Együttműködés a BKT kollégiumaival, a központi régióval és más törvényszékekkel

A kollégium munkakapcsolata, szakmai együttműködése kiváló a BKT más kollégiumaival, a Fővárosi Ítéltáblával, a Kúriával, valamint több törvényszék polgári kollégiumával, amelyet a jövőben is folyamatosan fenn szeretnék tartani, illetve más polgári kollégiumokra is kiterjeszteni.

A BKT valamennyi kollégiumának együttműködése, kölcsönös támogatása alapvető fontosságú. A Gazdasági Kollégiummal közös feladatunk a járásbíróságok polgári-gazdasági ítélezésének segítése, amelyre eddig is nagy figyelmet fordítottunk, több közös helyi képzést tartottunk anyagi jogi és eljárásjogi témakörökben, amelyet a jövőben is szorgalmazni kívánok.

Összegzés, záró gondolatok

A rövid és hosszú távú tervek, valamint azok megvalósításának ütemezése

Figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék elnöke által megfogalmazott tervekre, elemezve a törvényszékekkel szembeni elvárásokat, a rövid és hosszú távú terveimet és azok megvalósításának ütemezését az alábbiakban foglalom össze.

Tervezett feladatok	Tervezett ütemezés
Folyamatosan	
- a törvényszék elnöke által meghatározott feladatok elvégzése, a törvényszék elnöke munkájának támogatása, javaslatok előterjesztése, - a jogszabályokban, OBH elnöki szabályzatokban, belső szabályozókban meghatározott kollégiumvezetői feladatok teljesítése, - az ügyforgalmi adatok, létszámkeret, munkateher vizsgálata, értékelése, intézkedések megtétele a munkateher arányosítása érdekében a kollégiumban és a járásbíróóságokon (ügyelosztási rendek szükséges módosítása), - az időszerűségi és megalapozottsági mutatók figyelemmel kísérése, a szükséges igazgatási intézkedések megtétele a mutatók javítása érdekében, - a két éven túli ügyek számának további csökkentése a törvényszék elsőfokú szakágában, valamint a járásbíróóságokon (különös tekintettel az 5 éven túli ügyekre), - szakmai támogatás a járásbíróóságokon, az egységes anyagi és eljárásjogi szemléleten alapuló ítélkezés elősegítése, - az időszerűségi és a megalapozottsági mutatók javítása érdekében egyes bírák egyénre szabott szakmai fejlődésének elősegítését célzó módszerek (pl. mentori támogatás) kialakítása, - a tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetése évenként 6 járásbíróósági bíróval, - a Pp. egységes alkalmazásának elősegítése, - az anyagi jogi ismeretek bővítését elősegítő szakmai programok szervezése, - a bírósági hatáskörbe került kapcsolattartás végrehajtása tárgyú eljárások tekintetében az egységes gyakorlat kialakítása, az országos gyakorlat nyomon követése mellett, - a kollégium intranetes oldalának további bővítése, - a járásbíróóságok közötti kirendelések vizsgálata, javaslatok megtétele a törvényszék elnökének az arányos munkateher megteremtése érdekében, valamint az időszerűségi mutatók javítása céljából,	folyamatosan

- a központi régióval, a Kúriával, más törvényszékekkel és más hivatásrendekkel való szakmai együttműködés fenntartása, bővítése, - évenként legalább egyszer a törvényszék illetékességi körébe tartozó minden járásbíróság meglátogatása helyzetértékelés, a szükséges támogatás felmérése, problémák feltérképezése céljából, - a járásbírósági bírák kirendelése a kollégiumba szakmai gyakorlat, szakmai fejlődés céljából, - a BKT más kollégiumaival való együttműködés bővítése, - a BKT Székház Projekt megvalósításával összefüggő feladatok teljesítése	
1 éven belüli tervek	
- nagy munkaigényű ügyek körének meghatározása, azok felmérése a járásbíróságokon és a törvényszék elsőfokú szakágában az intézésük felgyorsítása érdekében (tárgyalási kedvezmény, szakmai támogatás), - a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamarával való egyeztetés előkészítése, megszervezése, lebonyolítása, - devizaperek, házastársi és élettársi vagyoni jogi perek gyakorlata tárgyú workshopok, kibővített kollégiumi ülések, - a hatályon kívül helyezések okainak vizsgálata (célvizsgálat)	2020-2021
Rövid távú tervek (1-3 év)	
- a két éven túli ügyek számának csökkentése, - „Ügyfélsegítő” helyi workshop megtartása, - a beszédfelismerő program (Globalspeech) elérhetővé tétele azon bírák számára, akik élni kívánnak ezzel a lehetőséggel, - a törvényszék elsőfokú szakágában az 5 éven túli ügyek arányának 5 % alá csökkentése, - a járásbíróságok hatályon kívül helyezési rátájának 12 % alá csökkentése, - a törvényszéki elsőfokú szakágban a hatályon kívül helyezési arány 12 % alá csökkentése	2020-2023
Hosszú távú tervek (3-6 év)	
- a két éven túli ügyek számának redukálása a törvényszék illetékességi területén, - a törvényszék elsőfokú szakágában az 5 éven túli ügyek arányának 3 % alá csökkentése, - a járásbíróságok megalapozottsági mutatóinak javítása, a hatályon kívül helyezési ráta 8 % alá csökkentése, - a törvényszék elsőfokú szakágában a megalapozottsági mutatók javítása, a hatályon kívül helyezési arány 8 % alá csökkentése	2023-2026

A jövőbeni elképzeléseim megvalósítására garanciát jelenthet a kollégiumvezetői tevékenységem, az eddig kitűzött céljaim és az elért eredmények. Az OBH elnöke által meghatározott stratégiai célok szem előtt tartásával, a megkezdett úton szeretnék tovább haladni, a pályázatom sikere esetén.

A pályázatomban bemutatott célok megvalósításához kérem a Budapest Környéki Törvényszék bíráinak támogatását.

Budapest, 2020. július 20. napján

dr. Fehérné dr. Gaál Tünde